

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2530 เห็นชอบให้กรมประชาสงเคราะห์ ซึ่งขณะนั้นสังกัดกระทรวงมหาดไทย จัดตั้ง “ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน” ให้เป็นองค์กรประชาชนในระดับหมู่บ้าน จัดตั้งขึ้นในรูปของคณะกรรมการ ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางดำเนินงานช่วยเหลือประชาชนผู้ด้อยโอกาสและประสบปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อน โดยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นของตนเอง โดยมีนโยบายให้จัดตั้งให้ครบทุกหมู่บ้านในทุกจังหวัด

ต่อมากรมประชาสงเคราะห์ได้โอนอำนาจหน้าที่และกิจการบริหารไปสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ซึ่งเป็นกระทรวง จัดตั้งใหม่ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2536 ตั้งแต่วันที่ 23 กันยายน 2536 ประกอบด้วยส่วนราชการคือ สำนักเลขาธิการรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง กรมการจัดหางาน กรมประชาสงเคราะห์ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และสำนักงานประกันสังคม ซึ่งถือว่าการจัดตั้งกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ทำให้ภารกิจในการให้บริการประชาชนทั้งด้านแรงงานและด้านสวัสดิการสังคมครอบคลุมและชัดเจนมากยิ่งขึ้น

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมชนบท ซึ่งเกิดจากการไม่สมดุลย์ของการพัฒนา เกิดความเหลื่อมล้ำของรายได้ ประชาชนมีฐานะยากจน แรงงานอพยพเข้าสู่เมืองใหญ่ เกิดความเสื่อมในสถาบันครอบครัว คุณภาพชีวิตของคนด้อยลง รวมทั้งปัญหาอื่นๆ เช่น ยาเสพติด อาชญากรรม ประกอบกับข้อจำกัดของหน่วยราชการที่รับผิดชอบในด้าน โครงสร้างและอัตรากำลังทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานเชิงรุกเพื่อป้องกันปัญหาให้ครอบคลุมประชากร และพื้นที่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพเต็มที่ได้ ดังนั้น จำเป็นต้องอาศัยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนการปฏิบัติงาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม จึงมุ่งให้ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเป็นองค์กรรองรับ โดยจะได้กระจายภารกิจของทุกกรมในสังกัดไปยังศูนย์ฯ จึงได้ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมว่าด้วยศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2541 ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแนวการปฏิบัติงานให้ครอบคลุมทุกภารกิจของส่วนราชการสังกัดกระทรวงฯ ทำให้ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านทำหน้าที่เป็นองค์กรตัวแทนของกระทรวงฯ ในระดับหมู่บ้านอย่างเป็นรูปธรรม และชัดเจนมากยิ่งขึ้น

/ ระเบียบ...

ระเบียบศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2541 กำหนดให้ทุกจังหวัดจัดตั้งคณะกรรมการประสานการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมายเป็นรองประธาน หัวหน้าส่วนราชการสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเป็นกรรมการ แรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ นอกจากนั้นยังได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านประจำปี 2542 โดยให้สำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดส่งมอบเอกสารศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านให้สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด ทำการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน และกำหนดมาตรการพัฒนาศูนย์ฯ ให้มีความเข้มแข็ง สามารถปฏิบัติงานตามภารกิจอย่างได้ผลดี ตามที่กระทรวงฯ คาดหวัง

สภาพปัญหา

1. สำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดกำแพงเพชร ได้จัดระดับประเภทศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านของจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งมีจำนวน 847 ศูนย์ เมื่อเดือนเมษายน 2541 โดยพิจารณาจากองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านระบบข้อมูล ด้านระบบการเงิน ด้านการช่วยเหลือประชาชน ด้านอาคารสถานที่ ผลการจัดระดับปรากฏ ดังนี้

1. ศูนย์ที่มีการบริหารงานระดับดี (คะแนนร้อยละ 100-74) จำนวน 4 ศูนย์
2. ศูนย์ที่มีการบริหารงานระดับปานกลาง (คะแนนร้อยละ 73-49) จำนวน 412 ศูนย์
3. ศูนย์ที่มีการบริหารงานระดับควรปรับปรุง(คะแนนร้อยละ 40-20)จำนวน 413 ศูนย์

จากข้อมูลดังกล่าว ศูนย์ฯ ที่บริหารงานระดับดีมีเพียง 4 ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 0.47 เท่านั้น ศูนย์ที่บริหารงานระดับปานกลาง จำนวน 412 ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 48.64 ในขณะที่ศูนย์ฯ ที่ต้องปรับปรุงมีถึง 431 ศูนย์ หรือคิดเป็นร้อยละ 50.88

2. จากรายงานสรุปสภาพปัญหา อุปสรรคการดำเนินงาน โครงการจ้างบัณฑิตอาสาและผู้มีประสบการณ์ด้านการเงิน เสริมสร้างความเข้มแข็งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านของจังหวัดกำแพงเพชร ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม 2542 มีบัณฑิตอาสารายงานปัญหา ด้านการดำเนินการของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเป็นจำนวนมาก สรุปปัญหาสำคัญได้ดังนี้

1) ประชาชนไม่รู้จักศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ไม่ทราบว่า มี หรือมีไว้เพื่ออะไร

2) คณะกรรมการไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ ไม่สนใจปฏิบัติงาน

/3) ปัญหาการใช้จ่าย...

3) ปัญหาการใช้จ่ายเงินกองทุน เช่น ไม่กล้าใช้จ่าย ใช้จ่ายผิดประเภท เป็นต้น จากสภาพปัญหาดังกล่าว นับว่าเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งต่อสัมฤทธิ์ผลของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านตามที่กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมได้คาดหวังไว้ และกระทรวงฯ มีนโยบายที่จะถ่ายโอนงานให้องค์การบริหารส่วนตำบลในโอกาสต่อไป ดังนั้น จึงเป็นการกิจเร่งด่วนที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันแก้ไขปัญหา และหาวิธีพัฒนาให้ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านมีความเข้มแข็งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงได้จัดทำโครงการศึกษาการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน จังหวัดกำแพงเพชร ขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านของจังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อให้ทราบสภาพปัญหาสาเหตุของปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัดของการดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและแนวทางปฏิบัติงาน เพื่อให้ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านมีความเข้มแข็ง เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพในการบริหารงานด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม ให้แก่ราษฎรครอบคลุมทุกภารกิจของกระทรวง เป็นที่ยอมรับของประชาชน
4. เพื่อนำเสนอข้อมูลให้กับคณะกรรมการประสานการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน พิจารณาใช้ในการประสานการพัฒนาพร้อมกับศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านต่อไป

เป้าหมาย ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 847 ศูนย์

วิธีการศึกษา

1. การศึกษาข้อมูลและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง
  2. การสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูล ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของผู้ที่เกี่ยวข้อง
- ทั้งนี้ ได้นำความคิดเห็นเกี่ยวกับศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจากเอกสารผลงานวิชาการด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมและจากผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดประกอบการจัดทำรายงาน

/- การเก็บข้อมูล...

การเก็บข้อมูล เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจประกอบการสัมภาษณ์ การสังเกต การตรวจสอบเอกสาร โดยบัณฑิตอาสา จำนวน 150 คน

ระยะเวลาดำเนินการ 15 มีนาคม - 20 พฤษภาคม 2542

วิธีการดำเนินการ

1. จัดทำแบบสำรวจข้อมูล
2. ประชุมชี้แจงบัณฑิตอาสา เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการจัดทำโครงการ วิธีการจัดเก็บข้อมูล
3. บัณฑิตอาสาดำเนินการเก็บข้อมูลจากคณะกรรมการ ศสพ. ประชาชน ในหมู่บ้านและจากการสังเกตและตรวจสอบเอกสาร
4. ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล
5. จัดทำเอกสารรายงานผล

งบประมาณ ใช้งบประมาณปกติของสำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดกำแพงเพชร เป็นค่าจัดพิมพ์แบบสำรวจและเอกสารรายงาน

ข้อจำกัดการศึกษา

1. การเก็บข้อมูลบางส่วน อาจจะไม่ได้อัตโนมัติตามความเป็นจริง เนื่องจากไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ให้ข้อมูล เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับเงินกองทุน เป็นต้น
2. ผู้เก็บข้อมูลบางคนอาจไม่เข้าใจข้อมูลพื้นฐานของศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ประจำหมู่บ้าน ทำให้กรอกข้อมูลบางอย่างผิดจากความเป็นจริง

บทที่ 2

ข้อมูลเบื้องต้น

ข้อมูลทั่วไป

1. นโยบายการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

ความไม่สมดุลของการพัฒนาประเทศในช่วงที่ผ่านมา ก่อให้เกิดปัญหาในสังคมไทยในระดับหมู่บ้าน เกิดความเหลื่อมล้ำของรายได้ คนในชนบทมีฐานะยากจน มีหนี้สิน ชนบทขาดปัจจัยและกำลังการผลิตในการก่อเกิดรายได้ กลุ่มคนวัยแรงงานต้องอพยพไปทำงานในเมืองใหญ่ ครอบครัวยากจนขาดความอบอุ่น ถึงแม้รัฐจะมีแนวทางการพัฒนาชนบทที่เน้นทั้งด้านพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมควบคู่กัน โดยหวังว่าการพัฒนาดังกล่าวจะส่งผลประโยชน์ไปสู่ผู้ด้อยโอกาส หรือผู้มีฐานะยากจน แต่ในความเป็นจริงนั้น ผู้ด้อยโอกาสหรือผู้ที่ยากจนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถรับบริการดังกล่าวได้ เนื่องจากอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบกว่าบุคคลอื่นในสังคม อีกทั้งบริการสวัสดิการสังคมต่างๆ นั้น ยังไม่ปรากฏเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนและหน่วยงานของรัฐและเอกชนส่วนใหญ่มีลักษณะการทำงานที่ตั้งรับ คือรอให้ประชาชนประสบปัญหามากกว่าที่จะลงไปหาผู้ประสบปัญหา เนื่องจากข้อจำกัดของราชการในเรื่องโครงสร้างและอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ จึงไม่สามารถดูแลทุกข์สุขของราษฎรได้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทห่างไกล

ดังนั้น การจัดตั้ง “ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน” จึงเป็นแนวทางที่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างสอดคล้อง และเป็นการดำเนินการตามแนวความคิดในการพัฒนาชนบทแบบ “ล่างขึ้นบน” เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของประชาชนมากยิ่งขึ้น โดยยึดแนวความคิดที่ว่า ประชาชนต้องเป็นผู้พัฒนาชุมชนของตนด้วยตนเอง ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานเชิงรุกในการแก้ไขปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อนของผู้ด้อยโอกาสในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึงและทันต่อเหตุการณ์ อีกทั้งเป็นการเสริมการดำเนินงานของรัฐที่มีข้อจำกัดด้านอัตรากำลัง วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ

กรมประชาสงเคราะห์ ได้เริ่มดำเนินการส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ตั้งแต่ปี 2527 ที่จังหวัดปราจีนบุรี ใช้ชื่อโครงการว่า “โครงการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน” และได้ขยายการส่งเสริมการจัดตั้งออกไปทั่วประเทศ ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2530 เห็นชอบให้กรมประชาสงเคราะห์ดำเนินการ โครงการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ตั้งแต่ปี 2531 เป็นต้นมา โดยบรรจุโครงการไว้ในแผนมหาดไทยแม่บท

/- ฉบับที่ 4...

ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2530 - 2534) และแผนปฏิบัติการของกระทรวงมหาดไทย ระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2531 – 2534) ภายใต้แผนพัฒนาคน สังคม และวัฒนธรรม โดยกรมประชาสงเคราะห์ได้กำหนดแนวนโยบายการจัดตั้งไว้ดังนี้

- 1) เพื่อให้งานด้านสงเคราะห์ราษฎรที่เดือดร้อนได้ช่วยเหลือประชาชนในระดับหมู่บ้านอย่างแท้จริง
- 2) เพื่อให้ได้ข้อมูลของผู้เดือดร้อนอย่างถูกต้อง เสนอต่อประชาสงเคราะห์อำเภอและประชาสงเคราะห์จังหวัด
- 3) เพื่อส่งเสริมให้เอกชนและองค์การสังคมสงเคราะห์อื่นๆ ได้สนับสนุนและช่วยเหลือแก่ผู้มีปัญหา ต้องการความช่วยเหลือในหมู่บ้านและเพื่อให้ประชาชนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐ

2. ความหมายของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เป็นองค์กรประชาชนในระดับหมู่บ้าน จัดตั้งขึ้นในรูปแบบคณะกรรมการ ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางดำเนินงานช่วยเหลือประชาชนผู้ด้อยโอกาสและประสบปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อน โดยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งจะทำให้ประชาชนผู้ทุกข์ยากเดือดร้อนในหมู่บ้านได้รับการดูแล ได้รับการช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและทันต่อเหตุการณ์ บนพื้นฐานของการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยให้ดำเนินการในทุกหมู่บ้าน ทุกจังหวัด

3. วัตถุประสงค์การจัดตั้งและดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน มีดังนี้

- 3.1 เพื่อส่งเสริมให้ราษฎรเกิดความรู้และแนวคิดในการจัดตั้งองค์กรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยให้ราษฎรร่วมกันแก้ไขปัญหาด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมของตนในพื้นที่ อันเป็นหลักประกันที่ราษฎรจะได้รับการช่วยเหลือโดยรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์
- 3.2 เพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงานกับหน่วยราชการ หรือองค์กรเอกชนที่จะลงไปดำเนินกิจกรรมด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมและด้านอื่นๆ ในหมู่บ้าน
- 3.3 เพื่อเป็นศูนย์กลางในการให้คำปรึกษาแนะนำ แก้ไขปัญหาและการกระจายบริการด้านแรงงาน และสวัสดิการสังคมไปสู่ราษฎรในหมู่บ้านอย่างทั่วถึง

/- 3.4 เพื่อให้เป็นแหล่ง...

3.4 เพื่อให้เป็นแหล่งสถิติข้อมูลพื้นฐานและข่าวสารด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม
ในหมู่บ้าน

4. หน้าที่ของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 4.1 สำรวจและจัดทำข้อมูล เพื่อให้เป็นแหล่งสถิติข้อมูลพื้นฐานด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม
- 4.2 ประสานงานและร่วมดำเนินการกับหน่วยราชการ องค์กรภาคเอกชน ในการแก้ไขปัญหาและจัดบริการด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม ให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน
- 4.3 เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม
- 4.4 ระดมความร่วมมือของประชาชนและผู้แทนประชาชน ในการดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
- 4.5 รายงานเหตุสาธารณภัยและปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นแก่ราษฎรในหมู่บ้าน
- 4.6 ดำเนินการด้านการสงเคราะห์และฟื้นฟู การพัฒนา คุ้มครองและป้องกัน การยกระดับคุณภาพชีวิตและรวบรวมสถิติข้อมูลของราษฎรในหมู่บ้าน
- 4.7 จัดให้บริการอื่นๆ ที่คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเห็นสมควรและเหมาะสม

5. แนวทางการดำเนินการของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ให้ปฏิบัติดังนี้

- 5.1 ด้านการสงเคราะห์และฟื้นฟู
  - 5.1.1 ช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา คนพิการ ครอบครัวผู้มีรายได้น้อย ผู้ประสบสาธารณภัย ผู้ประสบปัญหาด้านแรงงาน และผู้ประสบปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อนต่างๆ ด้วยเครื่องอุปโภค บริโภค เงิน และให้คำปรึกษาแนะนำ หรือด้านอื่นๆ ตามความเหมาะสม
  - 5.1.2 พิจารณาคัดเลือกผู้สูงอายุเพื่อรับเบี้ยยังชีพ
  - 5.1.3 สนับสนุนให้มีศูนย์บริการดูแลเด็ก ผู้สูงอายุและศูนย์บริการอื่นทางด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม

/- 5.2 ด้านการพัฒนา...

5.2 ด้านการพัฒนา คุ้มครองและป้องกัน

5.2.1 สนับสนุนให้มีการแต่งตั้งอาสาสมัครตามที่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมจัดตั้งขึ้น

5.2.2 สอดส่อง ดูแล เฝ้าระวังปัญหาความประพฤติของเด็กและเยาวชนในหมู่บ้าน การเดินทางไปทำงานในต่างถิ่นของสตรีและเยาวชนสตรี รวมทั้งเคลื่อนย้ายแรงงานของประชาชนในหมู่บ้าน

5.2.3 เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจและแนวปฏิบัติด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม

5.2.4 ร่วมกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อป้องกันการหลอกลวงไปทำงานการล่อลวงหญิง และการให้แรงงานหญิงและเด็ก

5.2.5 ร่วมกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม จัดอบรมอาสาสมัครตามที่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมจัดตั้งขึ้น เพื่อเสริมการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เช่น การช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย ร่วมกับทางราชการช่วยเหลือประชาชนที่ประสบปัญหาด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม ตลอดจนอบรมสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

5.2.6 รับเรื่องราวร้องทุกข์เกี่ยวกับด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม เพื่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5.3 ด้านการยกระดับคุณภาพชีวิต

5.3.1 ร่วมกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและองค์กรภาคเอกชน จัดฝึกอาชีพ จัดอบรมพัฒนาฝีมือแรงงานและยกระดับมาตรฐานฝีมือแรงงานและจัดหางานให้แก่ประชาชนวัยทำงานในหมู่บ้าน

5.3.2 พิจารณาคัดเลือกกลุ่มผู้ยากไร้ในหมู่บ้านเข้าร่วม โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวในชนบท

5.3.3 ร่วมกับหน่วยราชการหรือองค์กรภาคเอกชน ฝึกอาชีพ จัดอบรมฝีมือแรงงาน และจัดหางานแก่คนพิการ

5.4 ด้านสถิติข้อมูล

5.4.1 สสำรวจข้อมูลและจัดทำทะเบียนผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อน เช่น เด็ก

/- คนชรา..

คนชรา คนพิการที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ตลอดจนผู้ประสบปัญหาด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมอื่นๆ

5.4.2 ตำรวจข้อมูลสวัสดิการสังคมระดับครัวเรือน เพื่อทราบปัญหาและวางแผนการดำเนินงานแก้ไขปัญหของหมู่บ้าน

5.4.3 ตำรวจข้อมูลด้านแรงงานเกี่ยวกับจำนวนสถานประกอบการ ประเภทกิจการ กำลังแรงงานและการเคลื่อนย้ายแรงงาน

6. การใช้จ่ายเงินกองทุนและเครื่องอุปโภคบริโภคเพื่อจัดบริการสงเคราะห์ราษฎร

6.1 ในกรณีศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านมีเงินกองทุนประจำศูนย์ฯ ให้นำเงินกองทุนนั้นฝากธนาคารในท้องถิ่น โดยมีกรรมการรักษาเงินอย่างน้อย 3 คน เป็นผู้ดูแลและเบิกจ่าย

6.2 เมื่อมีความจำเป็นต้องใช้เงินกองทุนประจำศูนย์ฯหรือสิ่งของอุปโภคบริโภค (ถ้ามี) เพื่อนำไปสงเคราะห์ช่วยเหลือราษฎรให้คณะกรรมการศูนย์ฯเป็นผู้พิจารณาอนุมัติเบิกจ่ายเงินกองทุนหรือสิ่งของดังกล่าวได้ ตามสภาพความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นและตามสภาพเศรษฐกิจของท้องถิ่นหรือความเหมาะสมอื่นๆ ซึ่งอยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน นั้นๆ

6.3 ให้ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เก็บรักษาเงินสดได้ตามความจำเป็น โดยอยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน นั้นๆ ทั้งนี้ในวงเงินไม่เกิน 3,000 บาท (สามพันบาท)

7. คณะกรรมการประกอบศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

คณะกรรมการประกอบด้วย

1. ประธานกรรมการศูนย์ฯ
2. รองประธานกรรมการศูนย์ฯ
3. กรรมการ (ฝ่ายสวัสดิการเด็ก เยาวชน สตรี ครอบครัว)
4. กรรมการ (ฝ่ายสวัสดิการคนพิการ ไร้ที่พึ่ง ผู้สูงอายุ)
5. กรรมการ (ฝ่ายสวัสดิการผู้ประสบภัย)
6. กรรมการ (ฝ่ายจัดหางานและฝึกอาชีพแรงงาน)
7. เภรัญญิก
8. เลขานุการ

/- จำนวน..

- จำนวนคณะกรรมการ จำนวน 5 – 15 คน และจะตั้งคณะกรรมการฝ่ายอื่นๆ เพิ่มเติมอีกก็ได้ตามความเหมาะสม

8. บทบาทหน้าที่คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

8.1 ประธานกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน มีหน้าที่

- ประชุมชาวบ้านชี้แจงให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

- พิจารณาคัดเลือกคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ฯ โดยความเห็นชอบจากที่ประชุมชาวบ้าน

- เสนอรายชื่อคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ฯ เพื่อดำเนินการแต่งตั้งให้ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ

- ประชุมกรรมการศูนย์ฯ เพื่อร่างระเบียบ ขั้นตอน และขอบเขตการดำเนินงานของศูนย์

- ประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ ทุกเดือน ๆ ละ 1 ครั้ง เป็นอย่างน้อย เพื่อกำหนดเป้าหมาย แนวทางและกิจกรรมในระยะสั้น และระยะยาว ที่ศูนย์จะดำเนินงาน

- มอบหมายภารกิจให้กรรมการศูนย์ฯ แต่ละคนปฏิบัติรวมทั้งติดตามผลการปฏิบัติงานของกรรมการอย่างสม่ำเสมอ

- ประสานงานสำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด หน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนองค์กรภาคเอกชน เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

- ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบความทุกข์ยากเดือดร้อนในหมู่บ้าน โดยมิตีความเห็นชอบของคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

8.2 รองประธานกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน มีหน้าที่ปฏิบัติงานแทนประธานกรรมการศูนย์ กรณีประธานกรรมการศูนย์ไม่อยู่ หรืออยู่แต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

8.3 กรรมการต่างๆ แบ่งเป็น 4 ฝ่าย ได้แก่

1) กรรมการฝ่ายสวัสดิการเด็ก เยาวชน สตรี ครอบครัว มีหน้าที่สำรวจข้อมูลผู้มีปัญหาทางสังคม โดยแยกประเภทเด็ก สตรี และครอบครัว และการให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือ

2) กรรมการฝ่ายสวัสดิการคนพิการ บุคคลไร้ที่พึ่ง ผู้สูงอายุ มีหน้าที่สำรวจข้อมูลผู้มีปัญหาทางสังคม โดยแยกประเภท คนพิการ คนไร้ที่พึ่ง และผู้สูงอายุ

/- 3) กรรมการฝ่ายสงเคราะห์...

3) กรรมการฝ่ายสงเคราะห์ผู้ประสบสาธารณภัย มีหน้าที่ให้การช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย บ้านถูกไฟไหม้ บ้านถูกน้ำท่วม บ้านถูกพายุพัดพังเสียหายโดยประสานงานกับประชาสงเคราะห์จังหวัดเพื่อให้การช่วยเหลือ

4) กรรมการฝ่ายจัดหางานและอบรมอาชีพแรงงาน มีหน้าที่ให้คำปรึกษารายรฐร ผู้ประสบปัญหาด้านแรงงานและประสานงานจัดหางานจังหวัด หรือศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดเพื่อให้การช่วยเหลือตามความเหมาะสม

9. แนวทางการใช้จ่ายเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

9.1 เงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ได้แก่

9.1.1 เงินที่ชาวบ้านหรือองค์กรเอกชนต่าง ๆ บริจาคเข้ากองทุนศูนย์ฯ

9.1.2 เงินที่ทางราชการให้การสนับสนุนกองทุนศูนย์ฯ 12,500 บาท

9.1.3 เงินที่คณะกรรมการศูนย์ฯ และชาวบ้านร่วมกันจัดกิจกรรมเพื่อหาเงินเข้า

กองทุนศูนย์ฯ

9.1.4 ดอกเบียเงินกองทุนศูนย์ฯ ที่เปิดบัญชีเงินฝากไว้กับธนาคาร หรือ ดอกเบียอันเกิดจากรายรฐรกู้ยืมเงินจากกองทุนศูนย์ฯ

9.2 การเก็บรักษาเงินกองทุนศูนย์ฯ

9.2.1 ให้คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เปิดบัญชีเงินฝากกองทุนศูนย์ฯ ไว้กับธนาคาร โดยมีผู้มีอำนาจไม่น้อยกว่า 3 คน ได้แก่ ประธานศูนย์ฯ 1 คน เทร้รฐร 1 คน และกรรมการศูนย์ฯที่พิจารณาเห็นสมควรอีก 1 คน

9.2.2 ให้เทร้รฐรของศูนย์ฯ เก็บรักษาเงินสดไว้เพื่อช่วยเหลือราษฎรกรณีฉุกเฉินได้ ไม่เกิน 3,000 บาท

9.2.3 ให้เทร้รฐรจัดทำบัญชีเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เพื่อแสดงรายละเอียดการรับ-จ่าย เงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านที่เป็นปัจจุบันและสามารถตรวจสอบได้

9.3 การใช้จ่ายเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

9.3.1 การช่วยเหลือโดยให้เปล่า

เมื่อคณะกรรมการศูนย์ฯ พิจารณาเห็นว่า รายรฐรรายใดประสบปัญหาเดือดร้อน ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เช่น เด็ก สตรี คนชรา คนพิการ ผู้ประสบสาธารณภัย หรือ

/- คนที่มีปัญหา...

คนที่มีความรู้ด้านแรงงาน คณะกรรมการฯ สามารถพิจารณาให้การช่วยเหลือแบบให้เปล่าได้ โดยจ่ายจากเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ประจำหมู่บ้าน

9.3.2 การให้กู้ยืมเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพ

ราษฎรที่ยากจนสามารถขอกู้เงินจากกองทุนศูนย์ฯ เพื่อเป็นทุนประกอบอาชีพได้ กำหนดระยะเวลาส่งใช้คืนให้แน่นอน โดยไม่คิดดอกเบี้ยหรือคิดดอกเบี้ยตามแต่คณะกรรมการศูนย์ฯ จะพิจารณาเห็นสมควร

9.3.3 การสำรองจ่าย

จ่ายในกรณีที่ ส่งเรื่องขอรับการสงเคราะห์ตามแบบสอบประวัติเบื้องต้นผู้ขอรับการช่วยเหลือไปให้จังหวัดพิจารณา เมื่อได้รับการพิจารณาอนุมัติจากจังหวัดแล้วจึงทรงจ่ายได้ มิฉะนั้นอาจไม่ได้รับเงินชดเชยให้คืนกองทุนศูนย์ฯ

9.4 การพิจารณาจ่ายเงินกองทุนศูนย์ฯ ทุกครั้ง

ให้นำเรื่องเข้าที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ และถือนมติเสียงข้างมากของที่ประชุม

9.5 การเบิกจ่ายเงินกองทุนศูนย์ฯ จากธนาคาร

ต้องให้ผู้มีอำนาจเบิกเงินตามข้อ 9.2.1 ลงลายมือชื่อในใบเบิกเงินไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 และเมื่อได้นำเงินมอบให้ผู้ขอรับการสงเคราะห์แล้ว ให้ผู้รับเงินสงเคราะห์ลงลายมือในแบบฟอร์มรับเงินประเภทนั้น ๆ แล้วให้รับนำหลักฐานการจ่ายเงิน (ใบสำคัญรับเงิน) ส่งสำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด ภายใน 7 วัน

10. แนวทางการระดมกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

เนื่องจากเงินกองทุนสำหรับผู้ด้อยโอกาสมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการช่วยเหลือ และพึ่งพาตนเองในหมู่บ้าน ดังนั้นเพื่อให้เงินกองทุนยังมีอยู่และพอเพียงจึงกำหนดแนวทางไว้ดังนี้

10.1 ขอรับบริจาคจากชาวบ้าน ผู้มีจิตกุศล ด้วยความสมัครใจ

10.2 จัดเลี้ยงอาหาร เลี้ยงน้ำชา ในหมู่บ้าน (เก็บเงิน)

10.3 จัดงานสังสรรค์ในหมู่บ้าน (ร่วาง ขยายพวงมาลัย อาจเชิญข้าราชการในท้องถิ่น ส.ส ส.จ. ร่วมเป็นเกียรติในงาน ซึ่งอาจได้รับเงินบริจาคสมทบ)

10.4 ฉายหนัง ขยายขนม อาหารในงาน รายได้หลังหักค่าใช้จ่ายส่งเข้ากองทุนศูนย์

10.5 ให้ชาวบ้านถือหุ้น หาทุนจัดตั้งร้านค้าสวัสดิการจำหน่ายสินค้าราคาถูก ดำเนินการโดยศูนย์ฯ มีปีนผลสิ้นปี รายได้หลังหักค่าใช้จ่าย ส่วนหนึ่งหักเข้ากองทุนศูนย์

/- วิสัยทัศน์...

วิสัยทัศน์ในการพัฒนาศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ได้ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ว่าด้วยศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2541 ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม และสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้ประกาศระเบียบดังกล่าวในหนังสือราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 115 ตอน 53 ง ลงวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2541 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

สาระสำคัญของระเบียบนี้ สรุปได้ว่า

1. ระเบียบนี้ จะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป
2. ระเบียบนี้ยกเลิกระเบียบกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2538

3. ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้
4. ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ซึ่งมีอธิบดีกรมประชาสงเคราะห์เป็นหนึ่งในคณะกรรมการ โดยมีผู้อำนวยการสำนักวิชาการแรงงานและสวัสดิการสังคม เป็นกรรมการและเลขานุการ

5. ให้มีสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านขึ้นในสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเพื่อทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการดังกล่าว

6. ให้ทุกจังหวัดมีคณะกรรมการประสานการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน โดยมีแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการประกอบด้วยหัวหน้าส่วนราชการในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

- ให้สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการดังกล่าว

7. ให้โอนบรรดาทรัพย์สินของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน และเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านที่มีอยู่ก่อนที่ระเบียบนี้ใช้บังคับมาเป็นทรัพย์สินของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน และเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านตามระเบียบนี้

- ระเบียบนี้ มีผลให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมรวมกันเป็นหนึ่งเพื่อให้บริการด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมผ่านศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

ข้อมูลการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านของจังหวัดกำแพงเพชร

จังหวัดกำแพงเพชร ได้เริ่มการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านตั้งตั้งแต่ปี 2534 โดยมีสถิติการจัดตั้งในแต่ละปี ดังนี้

1. พ.ศ. 2534 – 2537	จำนวน 169 ศูนย์
2. พ.ศ. 2538	จำนวน 207 ศูนย์
3. พ.ศ. 2539	จำนวน 423 ศูนย์
4. พ.ศ. 2540	จำนวน 43 ศูนย์
5. พ.ศ. 2541	จำนวน 5 ศูนย์

ปัจจุบัน จังหวัดกำแพงเพชร มีหมู่บ้านทางการปกครองทั้งสิ้น 833 หมู่บ้าน ได้จัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านครบแล้ว จำนวน 847 ศูนย์ (เนื่องจากการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ขึ้น 2 ศูนย์ ในหมู่บ้านปกครองเดียวกัน 14 หมู่บ้าน ซึ่งเป็นกลุ่มบ้านของศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา) ได้รับเงินกองทุนศูนย์ฯ ละ 12,500.-บาทแล้ว จำนวน 818 ศูนย์ ยังไม่ได้รับ 29 ศูนย์ ซึ่งจะต้องได้รับครบทุกศูนย์ภายในปีงบประมาณ 2543

ตารางที่ 1 แสดงจำนวน ศสข. ที่ได้รับและยังไม่ได้รับเงินกองทุน

ลำดับที่	อำเภอ	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนศสข.	ได้รับเงินกองทุนแล้ว	ยังไม่ได้รับเงินกองทุน
1	เมือง	192	192	186	6
2	พรานกระต่าย	109	109	108	1
3	ขาณุวรลักษบุรี	125	125	124	1
4	คลองขลุง	91	91	91	-
5	คลองลาน	44	56	56	-
6	ไทรงาม	65	65	61	5
7	ลานกระบือ	64	64	53	11
8	ทรายทองวัฒนา	36	36	35	1
9	ปางศิลาทอง	35	36	32	3
10	กิ่ง อ. บึงสามัคคี	41	41	41	-
11	กิ่ง อ. โกสัมพีนคร	31	32	31	1
	รวม	833	847	818	29

บทที่ 3

ผลการศึกษา

1. การศึกษาข้อมูลและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง

ตามนโยบายการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เป็นการดำเนินงานในเชิงรุกของรัฐในการจัดบริการด้านสวัสดิการสังคม โดยให้ประชาชนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้ทุกข์ยากเดือดร้อน การป้องกันและแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นของตนเอง เป็นสื่อกลางในการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อนำทรัพยากร และการช่วยเหลือไปสู่ประชาชนผู้ด้อยโอกาส เป็นองค์กรที่ช่วยเสริมสร้างให้ประชาชนในหมู่บ้านได้รู้จักคิด วางแผน สร้างจิตสำนึก การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สร้างความภาคภูมิใจ ความรู้สึกมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี การพึ่งตนเอง เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐ ที่มีข้อจำกัดด้านอัตรากำลังเจ้าหน้าที่

การที่ ศสพ. จะสามารถดำเนินการได้ประสบความสำเร็จนั้น มีองค์ประกอบที่รัฐได้วางหลักเกณฑ์เพื่อคือว่า ศสพ. ได้มีการปฏิบัติงานประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ดังนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

- เผยแพร่ความรู้และสร้างความเข้าใจกับชาวบ้านให้รับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

- คณะกรรมการศูนย์ฯ มีการประชุมอย่างต่อเนื่อง
- ให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมและรับรู้ในการดำเนินงานของศูนย์

1.2 ด้านระบบข้อมูล

- สสำรวจข้อมูลด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม และจัดทำทะเบียนข้อมูลผู้ด้อยโอกาสให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

- ทะเบียนการสงเคราะห์ผู้ประสบความเดือดร้อน
- ทะเบียนคนหางาน / คนว่างงาน
- แบบสอบถามประวัติเบื้องต้นผู้ขอรับการช่วยเหลือ

1.3 ด้านระบบการเงิน

- สมุดบัญชีเงินฝากกองทุนศูนย์ฯ
- บัญชีรับจ่ายเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
- ควรมีการระดมการหาเงินเข้ากองทุนศูนย์ฯ

1.4 ด้านการช่วยเหลือประชาชน

- ให้การช่วยเหลือราษฎรที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน
- ประสานหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อน
- รายงานผลการดำเนินงานให้จังหวัดทราบอย่างสม่ำเสมอ

/- 1.5 ด้านอาคารสถานที่...

1.5 ด้านอาคารสถานที่

- มีที่ทำการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
- ป้ายศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
- ป้ายข้อมูลด้านต่าง ๆ ของ ศสข.
- สถานที่ประชุม
- สมุดบันทึกรายงานการประชุม

หากศึกษาหลักเกณฑ์ดังกล่าว จะเห็นว่าเป็นหลักเกณฑ์ขั้นพื้นฐานที่ไม่ยากต่อการปฏิบัติ และหากสามารถปฏิบัติได้ครบถ้วนถือได้ว่าเป็นความสำเร็จอย่างยิ่งของประชาชนและของรัฐที่สามารถให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานโดยที่รัฐไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายด้านอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ แต่ในความเป็นจริง แม้จะเป็นหลักเกณฑ์พื้นฐาน แต่ปรากฏว่า ศสข. มีผลดำเนินการที่ถือได้ว่าประสบความสำเร็จน้อยมาก จากผลการประเมินเพื่อจัดระดับประเภทศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ของสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน จำนวน 847 ศูนย์ มีศูนย์ที่มีการบริหารงานระดับดีเพียง 4 ศูนย์ เท่านั้น ในขณะที่ศูนย์ฯ ที่ต้องปรับปรุง มีจำนวน 431 ศูนย์ และศูนย์ระดับปานกลาง จำนวน 412 ศูนย์

ตารางที่ 2 แสดงผลการจัดระดับประเภทศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

ลำดับที่	อำเภอ	จำนวน ศสข.	ผลการประเมินจัดระดับประเภท ศสข. ของสนง. ประชาสงเคราะห์ (เมษายน 2541)		
			ดี	ปานกลาง	ควรปรับปรุง
1	เมือง	192	1	107	84
2	พรานกระต่าย	109	-	48	61
3	ขาณุวรลักษบุรี	125	-	66	59
4	คลองขลุง	91	-	60	31
5	คลองลาน	56	1	12	43
6	ไทรงาม	65	1	27	37
7	ลานกระบือ	64	-	27	37
8	ทรายทองวัฒนา	36	-	19	17
9	ปางศิลาทอง	36	1	10	25
10	กิ่ง อ.บึงสามัคคี	41	-	22	19
11	กิ่ง อ.โกสัมพีนคร	32	-	14	18
	รวม	847	4	412	431

/- จากผลการประเมิน...

จากผลการประเมินดังกล่าว จึงน่าจะได้ศึกษาหาสาเหตุโดยพิจารณาจากหลักเกณฑ์ และองค์ประกอบที่มีผลต่อการปฏิบัติงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านของจังหวัดกำแพงเพชร ประกอบกับสำนักงานแรงงานและสวัสดิการจังหวัดกำแพงเพชรได้จัดทำโครงการ “ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านของประชาชน เพื่อประชาชน” เถลิงพระเกียรติในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระชนมายุครบ 72 พรรษา และเป็นการดำเนินการตามที่กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมมอบหมายให้พัฒนา ศสพ. ให้มีความเข้มแข็ง เพื่อบรรลุความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามที่กระทรวงฯ ได้คาดหวังไว้

2. การศึกษาผลการดำเนินงานจากการสำรวจ วิเคราะห์ข้อมูล ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้ที่เกี่ยวข้อง

ได้จัดทำแบบสำรวจศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน มอบให้บัณฑิตอาสาสำรวจโดยการสัมภาษณ์ การสังเกต การตรวจสอบเอกสารจากศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านของจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 847 ศูนย์ และทำการศึกษาวิเคราะห์จากแบบสำรวจที่ได้รับกลับคืนจำนวน 760 ศูนย์ (คิดเป็นร้อยละ 89.73) ดังนี้

เนื้อหาของแบบสำรวจ ประกอบด้วย

1. ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับชื่อที่อยู่ ศสพ. ชื่อประธานกรรมการ ปีที่จัดตั้ง จำนวนเงินกองทุนปัจจุบัน
2. คณะกรรมการ ศสพ. จำนวนทั้งหมดและจำนวนที่ทำหน้าที่จริง สาเหตุที่คณะกรรมการไม่ได้ทำหน้าที่ วิธีการเลือกคณะกรรมการ การแต่งตั้งคณะกรรมการใหม่และการรับการอบรมของคณะกรรมการ
3. วิธีการจัดตั้ง ศสพ. ใช้วิธีการประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน และประชุมชี้แจงราษฎรหรือไม่ ได้มีวิธีการจัดตั้งโดยวิธีอื่นหรือไม่
4. การดำเนินงานของ ศสพ. ในระยะเวลา 1 ปี (1 มกราคม 2541 – 31 ธันวาคม 2541) ศสพ. ได้มีการดำเนินงานในด้านต่างๆ หรือไม่ อย่างไร ได้แก่
  - ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน
  - ด้านระบบข้อมูล
  - ด้านระบบการเงิน
  - ด้านการช่วยเหลือประชาชน
  - ด้านอาคารสถานที่
5. ปัญหาการดำเนินงานของ ศสพ. ประกอบด้วยปัญหาที่ ศสพ. แจ้งให้ทราบและปัญหาที่ผู้สำรวจทราบ
6. ข้อเสนอแนะ ในการให้การสนับสนุน เพื่อพัฒนา ศสพ. ให้มีความเข้มแข็ง

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไป

- 1.1 จำนวนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดกำแพงเพชร ได้จัดตั้งครบทุกหมู่บ้านแล้ว จำนวน 847 ศูนย์ แต่ได้รับแบบสำรวจคืนมา จำนวน 760 ศูนย์ ดังแสดงในตารางที่ 3 ตารางที่ 3 แสดงจำนวน ศสพ. แยกรายอำเภอ

ลำดับที่	อำเภอ / กิ่งอำเภอ	ศสพ. ทั้งหมด	ศสพ. ที่สำรวจ
1.	อำเภอเมืองกำแพงเพชร	192	150
2.	พรานกระต่าย	109	99
3.	ขาณุวรลักษบุรี	125	125
4.	คลองขลุง	91	91
5.	คลองลาน	56	48
6.	ไทรงาม	65	65
7.	ลานกระบือ	64	55
8.	พรายทองวัฒนา	36	36
9.	ปางศิลาทอง	36	35
10.	กิ่งอำเภอบึงสามัคคี	41	32
11.	กิ่งอำเภอโกสัมพีนคร	32	15
-	รวม	847	760

- 1.2 ประธานกรรมการ ได้มีการเปลี่ยนแปลงประธานกรรมการจากที่ได้แต่งตั้งไว้เดิม

จำนวน 172 ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 22.63 ของศูนย์ที่สำรวจได้

- 1.3 ปีที่จัดตั้ง ได้มีการจัดตั้ง ศสพ. จำนวนมากที่สุดในปี 2539 เนื่องจากได้กำหนดไว้ใน แผนว่าจะต้องจัดตั้งครบทุกหมู่บ้าน ภายในปี 2540 ผู้รับผิดชอบจึงได้เร่งรัดการจัดตั้งในปี 2539 เป็นจำนวนมากถึง 423 ศูนย์

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนที่จัดตั้ง ศสพ. แยกรายปี

ลำดับที่	ปีที่จัดตั้ง	จำนวน
1.	2534 - 2537	169
2.	2538	207
3.	2539	423
4.	2540	43
5.	2541	5
	รวม	847

1.4 เงินกองทุน

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนเงินกองทุนของ ศสพ.

เงินกองทุน	จำนวน	ร้อยละ
- ไม่มี ไม่ทราบ	75	9.86
1 - 3,000	67	8.81
3,001 - 6,000	25	3.28
6,001 - 9,000	40	5.26
9,001 - 12,000	85	11.18
12,001 - 15,000	404	53.15
15,000 ขึ้นไป	64	8.42
รวม	760	100

จากตารางแสดงให้เห็นว่า ศสพ. มากกว่าครึ่ง (จำนวน 468 ศูนย์ ร้อยละ 61.57) ยังคงมีเงินกองทุนในจำนวนที่ใกล้เคียง หรือมากกว่าที่ได้รับการสนับสนุนจากทางราชการ (12,500.- บาท) โดยมีถึง 264 ศูนย์ที่ยังไม่ได้มีการทำเงินกองทุนไปใช้จ่าย และมี 64 ศูนย์ ที่มีเงินกองทุนมากกว่า 15,000.- บาท ซึ่งศูนย์มีมากที่สุด จำนวน 83,000.- บาท ส่วน ศสพ. ที่มีเงินกองทุนเหลืออยู่น้อยที่สุดคือ 130.- บาท และจะมี 75 ศูนย์ ที่ไม่มีเงินกองทุน เนื่องจากยังไม่ได้รับ ใช้หมดแล้ว และไม่ทราบเนื่องจากเปลี่ยนประธานแล้วไม่ส่งมอบให้

2. คณะกรรมการ ศสพ.

2.1 จำนวนคณะกรรมการ ศสพ.

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนคณะกรรมการ ศสพ.

จำนวน (คน)	จำนวน	ร้อยละ
10 - 15	7	0.92
9	703	92.5
5 - 8	50	6.57
รวม	760	100

จากตารางที่ 6 แสดงว่า ศสพ. ส่วนมากถึงร้อยละ 92.50 ที่ตั้งคณะกรรมการ จำนวน 9 คน และจำนวน 50 ศูนย์ ร้อยละ 6.57 ที่ตั้งคณะกรรมการ 5-8 คน ส่วนอีก 7 ศูนย์ มีคณะกรรมการ 10 คน ขึ้นไป

2.2 การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนคณะกรรมการ ศสช. ที่ปฏิบัติและไม่ปฏิบัติหน้าที่

การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ศสช.	จำนวน	ร้อยละ
ปฏิบัติหน้าที่ทุกคน	183	24.07
ปฏิบัติหน้าที่มากกว่าครึ่ง	248	32.63
ปฏิบัติหน้าที่น้อยกว่าครึ่ง	261	34.34
ไม่ปฏิบัติหน้าที่	68	8.94
รวม	760	100

จากตารางแสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการ ศสช. ได้ปฏิบัติหน้าที่ครบทุกคน จำนวน 183 ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 24.07 และมี 68 ศูนย์ ที่คณะกรรมการไม่ปฏิบัติหน้าที่เลย

2.3 สาเหตุที่คณะกรรมการ ศสช. ไม่ได้ทำหน้าที่

ตารางที่ 8 แสดงสาเหตุที่คณะกรรมการ ศสช. ไม่ได้ทำหน้าที่

สาเหตุ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีโอกาสเพราะประธานไม่ได้แจ้งให้ทราบ กิจกรรมที่ต้องทำ	18	3.12
ไม่รู้	25	4.33
ไม่สนใจ	46	7.97
ไม่มีเวลาว่าง	164	28.42
ไม่ได้อยู่ในหมู่บ้าน	36	6.24
อื่น ๆ	39	6.76
ไม่ปฏิบัติงานมากกว่า 1 สาเหตุ (ไม่รู้ ไม่สนใจ ไม่มีเวลาว่าง)	249	43.15
รวม	577	100

จากตารางแสดงว่า สาเหตุที่คณะกรรมการ ศสช. ไม่ได้ทำหน้าที่ เนื่องจากไม่มีเวลาว่าง จำนวน 164 ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 28.82 นอกจากนั้น มีจำนวนถึง 249 ศูนย์ ที่ตอบว่า ไม่ทำจากหลายสาเหตุ เช่น ไม่รู้ ไม่สนใจ และไม่มีเวลาว่าง

2.4 วิธีการเลือกคณะกรรมการ

ตารางที่ 9 แสดงวิธีการเลือกคณะกรรมการ ศสช.

วิธีการเลือกคณะกรรมการ	จำนวน	ร้อยละ
โดยคณะกรรมการหมู่บ้าน	371	48.81
โดยกำนันผู้ใหญ่บ้านกำหนด	278	36.57
โดยประชุมชาวบ้านเลือก	111	14.60
รวม	760	100

/- จากตารางแสดงว่า...

จากตารางแสดงว่าส่วนมากจะเลือกคณะกรรมการโดยคณะกรรมการหมู่บ้านถึง 371 ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 48.81 รองลงมา คือกำนัน ผู้ใหญ่บ้านกำหนด 278 ศูนย์ และ 111 ศูนย์ที่ใช้วิธีประชุมชาวบ้านเลือกคณะกรรมการศูนย์

2.5 การแต่งตั้งคณะกรรมการ ศสข.

ตารางที่ 10 แสดงการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการ ศสข.

การแต่งตั้ง	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีการแต่งตั้งใหม่	490	64.47
มีการเปลี่ยนแปลงแต่ไม่ได้แต่งตั้งเป็นทางการ	270	35.53
รวม	760	100

จากตารางแสดงให้เห็นว่าส่วนมากยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการ ศสข. 490 ศูนย์ หรือร้อยละ 64.47 ส่วนที่มีการเปลี่ยนแปลงแต่ไม่ได้แต่งตั้งอย่างเป็นทางการ 270 ศูนย์

2.6 การอบรมคณะกรรมการ ศสข.

ตารางที่ 11 แสดงการรับการอบรมของคณะกรรมการ ศสข.

การรับการอบรม	จำนวน	ร้อยละ
รับการอบรมครบทุกคน	490	64.47
ยังไม่ได้รับการอบรมครบทุกคน	270	35.53
รวม	760	100

จากตารางแสดงให้เห็นว่ามี ศสข. 490 ศูนย์ ที่คณะกรรมการที่ได้แต่งตั้งไว้เดิม ไม่มีการเปลี่ยนแปลง (ตามข้อ 2.5) ได้เข้ารับการอบรมจากสำนักงานประชาสงเคราะห์ครบแล้วทุกคน ส่วนศูนย์ที่มีการเปลี่ยนแปลงแต่ไม่ได้แต่งตั้งอย่างเป็นทางการ จำนวน 270 ศูนย์ มีคณะกรรมการที่ยังไม่ได้อบรม จำนวน 1,210 คน

3. วิธีการตั้ง ศสข.

ตารางที่ 12 แสดงวิธีการจัดตั้ง ศสข.

วิธีการจัดตั้ง	จำนวน	ร้อยละ
ประชุมชี้แจงคณะกรรมการหมู่บ้าน	674	-
ประชุมชี้แจงราษฎร	450	-

จากตารางแสดงให้เห็นว่า ศสข. ส่วนมากได้ดำเนินการจัดตั้งโดยการประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน รวมทั้งการประชุมชี้แจงชาวบ้าน ตามวิธีการจัดตั้งที่ทางราชการกำหนด

4. การดำเนินงานของ ศสบ.

4.1 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนพบว่า ศสบ. ได้มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ได้กำหนดเป็นแนวดำเนินการ ดังนี้

4.1.1 มีการเผยแพร่ความรู้ และสร้างความเข้าใจกับราษฎรในหมู่บ้านเกี่ยวกับการดำเนินการ จำนวน 430 ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 56.58

4.1.2 มีการประชุมคณะกรรมการ ศสบ.

ตารางที่ 13 แสดงความถี่ของการประชุมคณะกรรมการ ศสบ.

จำนวนประชุม	จำนวน	ร้อยละ
1 เดือน / ครั้ง	117	15.39
2 เดือน / ครั้ง	40	5.26
3 เดือน / ครั้ง	59	7.76
4 เดือน / ครั้ง	11	1.45
5 เดือน / ครั้ง	2	0.26
6 เดือน / ครั้ง	30	3.94
ไม่มีการประชุมตลอดปี	501	65.92
รวม	760	100

จากตารางแสดงว่า ศสบ. ส่วนมากจำนวน 501 ศูนย์ (ร้อยละ 65.92) ตลอดปีที่ผ่านมา (1 มกราคม 2541 – 31 ธันวาคม 2541) ไม่เคยมีการประชุมคณะกรรมการ แต่อย่างไรก็ตาม มี ศสบ.จำนวน 117 ศูนย์ (ร้อยละ 15.39) ที่มีการประชุมเดือนละ 1 ครั้ง จำนวน 40 ศูนย์ที่มีการประชุม 2 เดือนครั้ง และจำนวน 59 ศูนย์ ที่มีการประชุม 3 เดือนครั้ง

4.1.3 การบันทึกการประชุม

ตารางที่ 14 แสดงการบันทึกการประชุมของ ศสบ.

การบันทึกการประชุม	จำนวน	ร้อยละ
บันทึกการประชุมทุกครั้ง	92	35.52
บันทึกการประชุมบางครั้ง	94	36.29
ไม่มีการบันทึกการประชุม	73	28.18
รวม	259	100

/- จากตารางแสดงว่า...

จากตารางแสดงว่า ศสพ. ที่มีการประชุม 259 ศูนย์ มีบันทึกการประชุมทุกครั้ง 92 ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 35.52 และมีบันทึกการประชุมเฉพาะบางครั้ง ในอัตราส่วนใกล้เคียงกัน และไม่มีบันทึกการประชุม 73 ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 28.18

4.1.4 การมีส่วนร่วม และรับรู้การดำเนินงานของ ศสพ.

ตารางที่ 15 แสดงการมีส่วนร่วม และรับรู้การดำเนินงาน ศสพ. ของประชาชนในหมู่บ้าน

การมีส่วนร่วม	จำนวน	ร้อยละ
- ประชาชนมีส่วนร่วม และรับรู้การดำเนินงานของ ศสพ.	373	49.07
- ประชาชนไม่มีส่วนร่วมและรับรู้การดำเนินงานของ ศสพ.	383	50.93
รวม	760	100

จากตารางแสดงว่า ประชาชนมีส่วนร่วมและรับรู้การดำเนินงานของ ศสพ. จำนวน 373 ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 49.08 และจำนวน 383 ศูนย์ ที่ประชาชนไม่มีส่วนร่วมและรับรู้การดำเนินงานของศูนย์

4.2 ด้านระบบข้อมูล

ตารางที่ 16 แสดงจำนวน ศสพ. ที่ทำเกี่ยวกับระบบข้อมูล

กิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
มีการสำรวจข้อมูลด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม	418	55.00
มีการจัดทำทะเบียนผู้ด้อยโอกาสให้เป็นปัจจุบัน	288	37.89
มีการจัดทำทะเบียนสงเคราะห์ผู้เดือดร้อน	330	43.42
มีการจัดทำทะเบียนคนหางาน / คนว่างงาน	246	32.36
มีการจัดทำแบบสอบถามประวัติเบื้องต้นผู้ขอรับการช่วยเหลือ	235	30.92
ไม่มีการดำเนินการใด ๆ	189	24.86

จากตารางแสดงว่า ศสพ. ส่วนมาก (418 ศูนย์ ร้อยละ 55) ได้มีการสำรวจข้อมูลด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม และจำนวน 330 ศูนย์ที่ได้จัดทำทะเบียนการสงเคราะห์ผู้ประสบความเดือดร้อน จำนวน 288 ศูนย์ ได้จัดทำทะเบียนผู้ด้อยโอกาสให้เป็นปัจจุบัน จำนวน 246 ศูนย์ จัดทำทะเบียนคนหางาน/คนว่างงาน จำนวน 235 ศูนย์ จัดทำแบบสอบถามประวัติเบื้องต้นผู้ขอรับการช่วยเหลือ แต่ก็มี 189 ศูนย์ ที่ไม่มีการดำเนินการใด ๆ

4.3 ด้านระบบการเงิน

ตารางที่ 18 แสดงจำนวน ศสพ. ที่มีการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบการเงิน

การดำเนินงาน	จำนวน	ร้อยละ
มีสมุดบัญชีเงินฝากกองทุน ศสพ.	670	88.16
มีบัญชีรับจ่ายเงินกองทุน	405	53.29
มีคณะกรรมการควบคุมการเบิกจ่าย	556	73.16
มีการระดมหาเงินเข้ากองทุน	194	25.53
มีการใช้เงินกองทุนช่วยเหลือผู้เดือดร้อน	380	50.0
ไม่มีการดำเนินการ	48	6.32
รวม	-	-

จากตารางแสดงว่า ศสพ. เกือบทั้งหมด (จำนวน 670 ศูนย์ ร้อยละ 88.16) มีสมุดบัญชีเงินฝากกองทุน ศสพ. และมีบัญชีรับจ่าย จำนวน 405 ศูนย์ มีคณะกรรมการควบคุมการเบิกจ่ายจำนวน 556 ศูนย์ แต่ได้ระดมหาเงินทุนเพียง 194 ศูนย์ และได้ใช้เงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านช่วยเหลือผู้เดือดร้อน 380 ศูนย์ และ 48 ศูนย์ ที่ไม่มีการดำเนินการ

4.4 ด้านการช่วยเหลือประชาชน

ตารางที่ 19 แสดงกิจกรรมของ ศสพ. เกี่ยวกับการช่วยเหลือประชาชน

กิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
- มีการวางระเบียบกฎเกณฑ์การช่วยเหลือประชาชน	406	53.42
- ให้การช่วยเหลือผู้ที่ประสบความเดือดร้อน	455	59.86
- จัดส่งข้อมูลให้ส่วนราชการพิจารณาช่วยเหลือ	381	50.13
- ประสานหน่วยงานภาคเอกชนเพื่อช่วยเหลือ	134	17.63
- รายงานผลดำเนินงาน	235	30.92
- ไม่มีการดำเนินการ	131	17.24
รวม	-	-

จากตารางแสดงว่า ศสพ. ส่วนมาก (จำนวน 406 ศูนย์ ร้อยละ 53.42) ได้มีการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับกับการให้ความช่วยเหลือประชาชน โดยได้มีการวางระเบียบกฎเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือ และได้ให้ความช่วยเหลือประชาชน 455 ศูนย์ (ร้อยละ 59.87) มี 131 ศูนย์ ที่ไม่มีการดำเนินการใด ๆ

4.5 ด้านอาคารสถานที่

ตารางที่ 20 แสดงเกี่ยวกับอาคารสถานที่ของ ศสบ.

อาคารสถานที่	จำนวน	ร้อยละ
มีที่ทำการ ศสบ.	597	78.55
มีป้าย ศสบ.	268	15.41
มีป้ายข้อมูล ศสบ.	101	13.29
มีสถานที่ประชุม	444	58.42
มีบันทึกการประชุมอยู่ในศูนย์	284	37.37
ไม่มีการดำเนินการ	61	8.03
รวม	-	-

จากตารางแสดงว่า ศสบ. ส่วนมาก (597 ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 78.55) มีที่ทำการศูนย์ ซึ่งส่วนมากจะเป็นบ้านกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. นอกจากนั้น มีสถานที่ประชุม 444 ศูนย์ (คิดเป็นร้อยละ 58.42) ส่วนป้ายศูนย์และป้ายข้อมูล ยังมีเป็นส่วนน้อยและมี 61 ศูนย์ ที่ไม่มีการดำเนินงานเกี่ยวกับอาคารสถานที่

บทที่ 4

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

จังหวัดกำแพงเพชร ได้จัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านใน 9 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ ครอบคลุมหมู่บ้านจำนวน 847 ศูนย์ ได้รับเงินกองทุนแล้ว 818 ศูนย์ ส่วนที่เหลือจะได้รับในปีงบประมาณ 2542 อีกจำนวน 17 ศูนย์ และจะได้รับครอบคลุมหมู่บ้าน ในปี 2543

จากการศึกษาพบว่า ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านของจังหวัดกำแพงเพชร ได้มีการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่บ้างแล้วในบางส่วน จึงขอสรุปผลการดำเนินงานตามองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

ตามเจตนารมณ์การจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เป็นการปฏิบัติงานเชิงรุกที่มุ่งเน้นให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาภายในท้องถิ่นของตนเอง โดยการร่วมคิดร่วมทำ ร่วมกันดำเนินกิจกรรมช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน ตกทุกข์ได้ยากในหมู่บ้าน การปฏิบัติงานจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ขึ้น ขึ้นอยู่กับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมตั้งแต่แรก

ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง มีการประชุมชี้แจงให้ประชาชนเข้าใจเกี่ยวกับการจัดตั้ง และมีส่วนร่วมรับรู้การดำเนินงานของ ศสพ. แต่การคัดเลือกคณะกรรมการประชาชนยังมีส่วนร่วมน้อย ส่วนใหญ่คณะกรรมการจะมาจากคัดเลือกของคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือกำหนดโดยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

2. ด้านระบบข้อมูล

มีการดำเนินการด้านระบบข้อมูลค่อนข้างน้อย มีเพียงการสำรวจข้อมูลด้านแรงงาน และสวัสดิการสังคม ที่มีผลการดำเนินงานมากกว่าครึ่ง ส่วนในด้านของการจัดทำทะเบียนผู้ด้อยโอกาส จัดทำทะเบียนสงเคราะห์ผู้เดือดร้อน ทะเบียนคนว่างงาน และจัดทำแบบสอบถามประวัติผู้ขอรับการช่วยเหลือ มีผลการดำเนินงานน้อยกว่าครึ่ง และมีศูนย์ที่ไม่มีการดำเนินการใด ๆ ถึงร้อยละ 27

3. ด้านระบบการเงิน

การดำเนินงานด้านระบบการเงินถือได้ว่าเป็นกิจกรรมที่ ศสพ. มีการดำเนินงานมากที่สุด กล่าวคือมีการดำเนินงานทุกกิจกรรมอยู่ระหว่างร้อยละ 50 – 90 มีเพียงการระดมหาเงินเข้ากองทุนเท่านั้นที่ยังน้อยอยู่ และมีศูนย์ที่ไม่ดำเนินการใด ๆ ร้อยละ 6.32

/- 4. ด้านการช่วยเหลือประชาชน

4. ด้านการช่วยเหลือประชาชน

การช่วยเหลือประชาชนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง มีการวางระเบียบกฎเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือ และมีการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เช่น ให้อัฒิเงินทุนประกอบอาชีพ การสงเคราะห์ผู้ตกทุกข์ได้ยาก มีศูนย์ที่คณะกรรมการมีความสนใจจัดส่งข้อมูลขอรับการช่วยเหลือให้ส่วนราชการพิจารณาให้ความช่วยเหลือ ส่วนกิจกรรมที่มีการดำเนินการน้อยคือการประสานงานภาคเอกชน ให้สนับสนุนเงินทุนหรือสิ่งของช่วยเหลือ และการรายงานผลให้จังหวัดทราบและยังคงมีศูนย์ที่ไม่ดำเนินการใด ๆ อีก ร้อยละ 17.24

5. ด้านอาคารสถานที่

ส่วนใหญ่ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจะมีที่ทำการ และตั้งอยู่ที่บ้านของประธาน หรือคณะกรรมการ มีส่วนหนึ่งที่มีที่ทำการ ตั้งอยู่สถานที่สาธารณประโยชน์ของหมู่บ้านหรือส่วนราชการ เช่น ศาลาอเนกประสงค์ วัด โรงเรียน สถานีอนามัย ฯลฯ สำหรับป้ายศูนย์สงเคราะห์มีไม่มากนัก เนื่องจากไม่สามารถใช้เงินจากกองทุนในการจัดทำป้ายได้ จึงขึ้นอยู่กับว่า ศสพ. ใครจะจัดหางบประมาณมาจัดทำได้ หรือมีความสนใจจัดทำมากน้อยเพียงใด สำหรับป้ายข้อมูลต่าง ๆ นั้น มีน้อยมาก ในด้านสถานที่จัดประชุม มีพอสมควร หากที่ทำการ ศสพ. ไม่สามารถจัดประชุมได้ ก็จะใช้ที่อื่น ๆ เป็นที่ประชุมแทน เช่น วัด โรงเรียน และมีศูนย์ร้อยละ 8 ที่ไม่มีกิจกรรมใด ๆ

ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

ผู้สำรวจและคณะกรรมการ ศสพ. มีความเห็นว่า ปัญหา อุปสรรคที่เป็นข้อจำกัดในการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ มีดังนี้

1. การขาดความรู้ ความเข้าใจ นโยบาย แนวคิด บทบาท หน้าที่เกี่ยวกับศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านของคณะกรรมการและประชาชน
2. ไม่มีการดำเนินกิจกรรมใดๆ ของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
3. คณะกรรมการขาดความสนใจ เอาใจใส่ ไม่มีเวลาร่าง ขาดแรงจูงใจในการทำงาน
4. การหยุดชะงักของการดำเนินงาน เนื่องจากเปลี่ยนประธานแล้วไม่มอบหมายงาน
5. ประชาชนขาดความเชื่อถือ ไม่ให้ความร่วมมือดำเนินกิจกรรม
6. ปัญหาเรื่องเงินกองทุน ไม่กล้าใช้จ่าย ใช้ผิดวัตถุประสงค์ ให้ประชาชนกู้ยืมแล้วเรียกคืนไม่ได้ ไม่มีหลักฐานการใช้จ่าย ผู้นำและคณะกรรมการนำเงินกองทุนไปใช้ส่วนตัว
7. การช่วยเหลือประชาชนมีข้อจำกัด กองทุนน้อยช่วยเหลือได้ไม่ทั่วถึง ผู้ได้รับความช่วยเหลือไม่เดือดร้อนจริง
8. ไม่มีอาคารสถานที่เป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะในการพัฒนา ศสพ. ให้มีความเข้มแข็ง

ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ ดังนี้

1. อบรมให้ความรู้คณะกรรมการให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ แนวปฏิบัติการดำเนินงาน โดยเฉพาะด้านการใช้จ่ายเงิน
2. มีค่าตอบแทนการทำงานให้คณะกรรมการ
3. เพิ่มเงินกองทุนให้มากกว่าเดิม เพื่อช่วยเหลือผู้เดือดร้อนได้ทั่วถึงยิ่งขึ้น
4. มีเจ้าหน้าที่จากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ให้คำปรึกษาแนะนำและติดตามผล
การดำเนินงาน
5. คูงาน ศสพ. ที่มีผลการปฏิบัติงานดี เพื่อเป็นแบบอย่าง

ข้อเสนอแนะ

จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานของ ศสพ. จะมีผลเป็นอย่างไรนั้น องค์ประกอบที่สำคัญคือ “คน” ซึ่งประกอบไปด้วย ประชาชน คณะกรรมการ ประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ และ “กิจกรรม” ของ ศสพ.

คน เป็นปัจจัยสำคัญของการดำเนินกิจการทุกประเภท คนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการ ศสพ. ได้แก่

1. ประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักสำคัญของการพัฒนาแบบ “ล่างขึ้นบน” ตามสภาพที่เป็นจริงมีทั้งประชาชนที่รู้และไม่รู้ว่ามีการจัดตั้ง ศสพ. ปัญหาสำคัญคือ ประชาชนไม่สนใจจะเข้าไปมีส่วนร่วม วิถีชีวิตของประชาชนในชนบท มีการเปลี่ยนแปลงจากอดีต ความสัมพันธ์ระหว่างคนในหมู่บ้านมีน้อยลง สนใจเรื่องประกอบอาชีพของตนเองเป็นหลักและจะสนใจกิจกรรมของรัฐในกรณีที่ได้รับประโยชน์หรือได้รับความรู้ที่มีผลโดยตรงต่อการเพิ่มรายได้ ทั้งนี้ เนื่องจากคนในชนบทมีความจำเป็นต้องการรายได้เพิ่มมากขึ้นจากแต่ก่อน มีปัญหาหนี้สิน มีภาระส่งบุตรหลานเรียนต่อมากขึ้น ดังนั้นการสละเวลาไปร่วมกิจกรรม จึงมีความคิดว่าเป็นการเสียเวลาทำมาหากิน และไม่ได้รับประโยชน์อะไร ดังนั้น การที่จะเปลี่ยนแนวคิด ให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการเสียสละเพื่อส่วนรวม จึงต้องใช้เวลาและวิธีการอีกมาก

การให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ ศสพ. จึงควรทำตามสภาพความเป็นจริง ก่อนอื่น ควรมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับ ศสพ. เป็นประจำอย่างต่อเนื่องตามหอกระจายข่าว พร้อมการพบปะพูดคุยกับชาวบ้าน การมีสถานที่อาคารที่ทำการ หรือป้าย ศสพ. ก็มีความสำคัญ ทำให้ประชาชนเกิดความสนใจ เกิดความเคยชินมากขึ้น

การดำเนินงานของ ศสพ. จะเป็นการดำเนินงานโดยผ่านคณะกรรมการหมู่บ้าน ดังนั้น จึงควรให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมตั้งแต่คัดเลือกคณะกรรมการ แต่อาจจะมีข้อจำกัดในด้านความร่วมมือของประชาชนในการประชุมตามที่ได้กล่าวแต่แรกอาจจะใช้วิธีการประชุมแทรกใน กิจกรรมที่ประชาชนมีการรวมตัวกันเป็นจำนวนมาก เช่น การทำบุญที่วัด โดยปกติคนในชนบทจะทำบุญกันทุกวันพระ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเทศกาล จะมีประชาชนไปทำบุญเป็นจำนวนมาก จึงน่าจะใช้ออกาสให้ชาวบ้านได้คัดเลือกคณะกรรมการ ศสพ. ไปด้วย ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีความรู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ ศสพ. และจะให้ความสำคัญมากขึ้น

2. คณะกรรมการ

คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน คือหัวใจสำคัญของความสำเร็จหรือล้มเหลวของศูนย์ฯ การกำหนดตัวบุคคลให้ประชาชนคัดเลือกควรจะต้องดูความพร้อม ความเต็มใจที่จะทำงานของคณะกรรมการด้วย จากผลการศึกษาพบว่ากรณีที่กรรมการไม่ปฏิบัติหน้าที่ส่วนหนึ่งคือไม่สนใจ ไม่มีเวลาว่าง เกิดจากการไม่พร้อมตั้งแต่แรกที่มีการจัดตั้ง เพียงเพื่อให้ได้จำนวนคณะกรรมการให้ครบตามองค์ประกอบ โดยที่ยังไม่ทราบว่าจะต้องมีบทบาทหน้าที่อย่างไรบ้าง

การอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของคณะกรรมการมีความจำเป็นอย่างยิ่ง หากดูจากองค์ประกอบของคณะกรรมการจะพบว่าคณะกรรมการต่างมีหน้าที่รับผิดชอบแตกต่างกันไปแต่ละฝ่าย ซึ่งจะช่วยเหลือหนุนกันให้ ศสพ. เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพ และมีการดำเนินงานเป็นรูปธรรม มีผลสำเร็จของงานตามวัตถุประสงค์

3. ประธานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

ประธานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน คือบุคคลที่สำคัญที่สุด ที่จะกำหนดความเป็นไปของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เนื่องจากเป็นผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ สามารถนำพาคณะกรรมการอื่น ๆ ปฏิบัติงานได้ ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องกระตุ้น เร่งเร้า ให้ประธาน ศสพ. มีความกระตือรือร้น เห็นความสำคัญของ ศสพ. โดยเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจะได้มีการประสานการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด

จากการศึกษาพบว่า ประธาน ศสพ. ส่วนหนึ่งไม่มีการดำเนินกิจกรรมใด ๆ ไม่มีการใช้จ่ายเงินช่วยเหลือผู้เดือดร้อน เพราะเกรงว่าเมื่อช่วยเหลือไปแล้วจะไม่ได้รับคืน หาสมทบไม่ได้ เงินจะสูญหาย กลัวเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบ และถูกมองว่าบกร่อง ส่วนใหญ่จึงป้องกันตัวเองไว้ก่อน โดยไม่ดำเนินการใด ๆ เพื่อให้เงินกองทุนอยู่ครบ

ประธาน ศสพ. อีกส่วนหนึ่ง มีความตั้งใจจะปฏิบัติหน้าที่ ตั้งใจจะช่วยเหลือประชาชน แต่ก็มีปัญหา มีข้อจำกัด เช่นมีประชาชนขอกู้ยืมเงินประกอบอาชีพ แต่เงินมีน้อย ช่วยเหลือได้ไม่ทั่วถึง

เลขทะเบียนหนังสือ.....	17.05.1 49965
เลขทะเบียน.....	๕๙5
วันที่.....	25 ธ.ค. 25๔3

/- ประชาชนไม่พอใจ....

ประชาชนไม่พอใจที่ไม่ได้รับการพิจารณาให้ความช่วยเหลือ ส่วนคนที่ได้รับก็ไม่ส่งเงินคืนทั้งที่มีสัญญาการทำกิจกรรมอื่นๆ ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากประชาชน เช่น การจัดประชุม ก็จะมีแต่เด็กและคนแก่ ผู้นำครอบครัวไม่เข้าประชุมเพราะไม่มีเวลาว่าง ขอให้ประชาชนมาแจ้งรายละเอียดการเป็นผู้ว่างงานก็ไม่มาแนะนำให้อาติพาคนพิการไปจดทะเบียนก็ไม่ไป จะให้คณะกรรมการดำเนินการให้ทุกอย่างประชาชนบางคนจะสนใจเฉพาะที่มีของแจก

ในขณะที่ประธาน ศสพ. อีกส่วนหนึ่ง ไม่มีความซื่อสัตย์ ขาดความรับผิดชอบ ขาดคุณธรรม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวโดยนำเงินไปใช้ส่วนตัวแล้วไม่คืน กรรมการคนอื่น ๆ ไม่กล้าทักท้วง ทำให้ขาดเงินที่จะนำไปช่วยเหลือผู้เดือดร้อน การดำเนินงานหยุดชะงักและเมื่อเปลี่ยนประธานศูนย์ ก็ไม่ส่งมอบเอกสาร ไม่ส่งมอบสมุดบัญชีเงินฝาก ทำให้ประธานคนใหม่ไม่ทราบเรื่องเป็นสาเหตุการหยุดการดำเนินงานของ ศสพ. โดยสิ้นเชิง

4. เจ้าหน้าที่ของรัฐ

จะเห็นได้ว่าผลสำเร็จของการดำเนินงาน ศสพ. นั้น มีองค์ประกอบและข้อจำกัดหลายอย่าง ถึงแม้เจตนารมณ์ของรัฐต้องการให้ ศสพ. มีการดำเนินการกันเองในรูปคณะกรรมการ เพื่อให้สอดคล้องกับการที่รัฐขาดแคลนอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ แต่ในความเป็นจริง ยังมีความจำเป็นที่จะต้องมีเจ้าหน้าที่คอยให้คำปรึกษา แนะนำ ชี้แนะแนวทางดำเนินงาน ซึ่งจากการประเมิน ศสพ. ของสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ศสพ. ที่มีผลดำเนินงานระดับดีของจังหวัดจำนวน 4 ศูนย์ มีถึง 3 ศูนย์ ที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของนิคมสร้างตนเอง และศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ ติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง แต่ในพื้นที่อื่น ๆ เจ้าหน้าที่ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างทั่วถึง กรณีของจังหวัดกำแพงเพชร มี ศสพ. ถึง 847 ศูนย์ แต่มีอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจการภาคเอกชนเพียง 2 อัตรา ในขณะที่ต้องรับผิดชอบงานด้านอื่น ๆ ด้วย การตรวจเยี่ยม ให้คำแนะนำ และตรวจสอบการดำเนินงาน จึงไม่สามารถทำได้อย่างทั่วถึง จึงเป็นสาเหตุสำคัญของการไม่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน

ในสภาพความเป็นจริง การเพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่คงจะเป็นไปได้ยาก จึงน่าจะได้พิจารณาแนวปฏิบัติตามระเบียบศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2541 หมวดที่ 9 กำหนดให้แต่งตั้งผู้ประสานงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน โดยมีค่าตอบแทนให้ได้

การมีผู้ประสานงาน ศสพ. นับว่าเป็นแนวคิดที่ดี จะทำให้ ศสพ. มีการเคลื่อนไหว มีผลการดำเนินงาน เป็นที่รู้จักของประชาชนในหมู่บ้านมากยิ่งขึ้น การแต่งตั้งผู้ประสานงานสามารถคัดเลือกได้จากราษฎรที่มีความรู้ความสามารถ หรือคณะกรรมการเอง จึงน่าจะให้มีแนวปฏิบัติในเรื่องนี้อย่างชัดเจนในระดับกระทรวงฯ โดยค่าตอบแทนอาจไม่จำเป็นต้องมากนัก แต่เป็นการสร้างความรับผิดชอบ สร้างขวัญ กำลังใจ ให้กับผู้ปฏิบัติ แต่อย่างไรก็ตาม จะต้องพิจารณาถึงหน้าที่ความรับผิดชอบ

/- ที่จะต้องปฏิบัติ....

ที่จะต้องปฏิบัติไม่ให้เป็นการเข้าไปทำแทนคณะกรรมการ ศสข. แต่เป็นผู้ให้คำแนะนำ เสมือนเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และมีการรายงานผลการดำเนินงานให้หน่วยราชการในตำบล อำเภอ และจังหวัดทราบ เป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ศสข. ให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

กิจกรรมของ ศสข.

การดำเนินกิจกรรมของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ควรจะดำเนินให้ครบทุกกิจกรรม ไม่ควรเน้นเฉพาะการช่วยเหลือเท่านั้น โดยเฉพาะการดำเนินกิจกรรมให้ครอบคลุมภารกิจของกระทรวงฯ นอกเหนือจากด้านสวัสดิการสังคม ได้แก่ด้านการจัดหางาน ด้านการพัฒนาฝีมือแรงงาน ด้านประกันสังคม และสวัสดิการแรงงาน (เนื่องจากปัจจุบันประชาชนในหมู่บ้านได้เข้าสู่ระบบการจ้างงานภาคอุตสาหกรรมมากยิ่งขึ้น) และควรเน้นการประสานทรัพยากรจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เข้ามาดำเนินกิจกรรมของ ศสข.

1. กิจกรรมด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน นอกจากจะเผยแพร่ให้ประชาชนได้รู้จัก ศสข. มีส่วนร่วมรับรู้ในการปฏิบัติงานแล้ว คณะกรรมการศูนย์ฯ ควรมีการประชุมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรึกษาหารือ ตกลง การปฏิบัติงานของ ศสข.

2. กิจกรรมด้านระบบข้อมูล ติดตามให้คณะกรรมการมีการสำรวจข้อมูลและจัดทำทะเบียนให้เป็นปัจจุบันไว้เสมอ และนำข้อมูลที่ได้รับเข้าที่ประชุมคณะกรรมการศูนย์ฯ เพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือ

กรณีการจัดทำแบบสอบถามประวัติเบื้องต้นผู้ขอรับการช่วยเหลือ จากการศึกษาพบว่า มี ศสข. ที่ปฏิบัติไม่มากนัก สาเหตุจากความยุ่งยากที่คณะกรรมการจะต้องไปพบเจ้าหน้าที่ประชาสงเคราะห์ อำเภอ หรือ สำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัด ต้องเสียเวลาในการเดินทาง เสียค่ารถ และใช้เวลาพอสมควรกว่าจะทราบผล ดังนั้น คณะกรรมการจึงแนะนำประชาชนไปพบประชาสงเคราะห์ด้วยตัวเองมากกว่า แต่หากคณะกรรมการสามารถดำเนินการตรงนี้ได้เอง จะเป็นผลงานที่ประชาชนเห็นได้เด่นชัดและเกิดทัศนคติที่ดีต่อ ศสข. ต่อคณะกรรมการมากขึ้น และอาจจะเป็นผลดีในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อ ๆ มา

3. กิจกรรมด้านระบบการเงิน ศสข. ส่วนใหญ่จะมีสมุดบัญชีเงินฝากอยู่แล้ว นอกจากบางศูนย์ที่มีปัญหา เปลี่ยนประธานแล้วไม่ส่งมอบงาน ควรจะเน้นให้มีการจัดการ บัญชีรายรับ – จ่าย ให้ตรงกับความเป็นจริง เพื่อความถูกต้อง และสามารถตรวจสอบได้

การระดมเงินเข้ากองทุน มี ศสข. ส่วนน้อยที่มีการดำเนินการ น่าจะได้มีการแนะนำให้จัดกิจกรรมมากขึ้น เนื่องจากการช่วยเหลือประชาชนนั้น จำเป็นที่จะต้องต้องมีเงินทุนส่วนใหญ่ ศสข. จะมีเงินทุนเพิ่มจากธนาคารที่นำเงินกองทุนไปฝากไว้ แต่ก็ไม่มากนัก

4. กิจกรรมด้านการช่วยเหลือประชาชน การช่วยเหลือประชาชน ประการแรก

คณะกรรมการ จะต้องจัดทำระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การช่วยเหลือ และปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด การใช้จ่ายเงินจากกองทุนเพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้เดือดร้อน จะต้องนำเข้าที่ประชุมก่อนทุกครั้ง มีบันทึกการประชุมเป็นที่ยืนยัน

ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน สามารถใช้จ่ายเงินกองทุนช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อน 3 ลักษณะ ดังนี้

1) การช่วยเหลือแบบให้เปล่า คือการสงเคราะห์เฉพาะหน้าสำหรับประชาชนผู้เดือดร้อนและจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน คณะกรรมการพิจารณาให้การช่วยเหลือได้โดยผ่านมติจากการประชุม และเป็นไปตามระเบียบที่ได้วางไว้

การช่วยเหลือแบบให้เปล่า ถึงแม้จะทำให้เงินกองทุนของศูนย์ลดลง แต่ก็ถือว่ามีความจำเป็น ในการจัดสวัสดิการเบื้องต้นให้กับประชาชนในหมู่บ้าน และเป็นวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์ด้วย ดังนั้น เมื่อมีการช่วยเหลือแบบให้เปล่าแล้ว คณะกรรมการควรมีการระดมหาเงินเข้ามาทดแทน สิ่งที่สำคัญคือ กรรมการไม่ควรนำเงินช่วยเหลือในลักษณะนี้ ไปให้กับญาติ พี่น้อง ที่ไม่เดือดร้อนจริง เพราะจะทำให้ประชาชนขาดความเชื่อถือ

2) การให้กู้ยืมเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพ จากผลการศึกษาพบว่า ศสพ. มีการใช้จ่ายเงินเพื่อการนี้มากที่สุดและส่วนใหญ่จะ ใช้จ่ายผิดวัตถุประสงค์ กล่าวคือ ประชาชนไม่ได้ นำเงินไปประกอบอาชีพจริง แต่นำไปใช้จ่ายส่วนตัว และส่วนใหญ่ไม่ส่งคืน เป็น การใช้จ่ายเงินผิดวัตถุประสงค์ ของ ศสพ. ซึ่งมีเป็นจำนวนมาก

หากพิจารณาประเด็นนี้แล้ว จะพบว่าจำนวนเงินกองทุนของศูนย์มีเพียง 12,500 บาท หากจะให้ได้สามารถกู้ยืมเพื่อประกอบอาชีพจริง จำนวนเงินไม่น่าจะพอ สำหรับการให้กู้ยืมหลายรายเนื่องจากการลงทุนเพื่อประกอบอาชีพ จะต้องใช้เงินมากกว่านี้ และจากการที่เกิดปัญหาการใช้จ่ายเงินผิดวัตถุประสงค์ของ ศสพ. เป็นจำนวนมาก จึงมีความคิดเห็นว่า ไม่ควรส่งเสริมให้มีการใช้จ่ายเงินในลักษณะนี้ เพราะจะทำให้เงินกองทุนของศูนย์ไม่มีสำหรับการช่วยเหลือเฉพาะหน้า และเป็นสาเหตุให้เงินกองทุนสูญหาย ประกอบกับมีหน่วยงานที่ให้การส่งเสริมดำเนินการลงทุนเพื่อประกอบอาชีพในหมู่บ้าน โดยมีจำนวนเงินให้กู้ยืมเพียงพอ และมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ เช่น โครงการ กข.คจ. ของกรมการพัฒนาชุมชน หรือให้ติดต่อของกู้เงินกองทุน ทปศ.3 ของกรมประชาสัมพันธ์แทน

3) การสำรองจ่าย เป็นความช่วยเหลือที่คณะกรรมการน่าจะให้ความสำคัญและถือเป็นผลงานได้เป็นอย่างดี แต่ทั้งนี้การดำเนินงานจะต้องเสียเวลา เสียค่าเดินทางบ้าง เนื่องจากจะต้อง

จัดทำแบบสอบถามประวัติเบื้องต้นผู้ขอรับการช่วยเหลือ เสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาอนุมัติ ดังนั้น การช่วยเหลือด้านตำรองจ่าย จึงมีการดำเนินการในหมู่บ้านที่คณะกรรมการมีความสนใจปฏิบัติหน้าที่ แต่หากดำเนินการได้ จะได้รับความเชื่อถือจากประชาชน มีผลงานในระดับจังหวัด โดยที่เงินกองทุน ยังคงอยู่เหมือนเดิม แต่ทั้งนี้จะต้องทำความเข้าใจกับประชาชนผู้ขอรับความช่วยเหลือว่า อาจจะได้รับ ความช่วยเหลือหรือไม่ได้รับก็ได้ อยู่ที่การพิจารณาของสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัด

ปัญหาการไม่คืนเงินกองทุนของผู้กู้ยืม

เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการและประชาชนที่ต้องพิทักษ์สิทธิ โดยใช้กระบวนการทาง สังคม เพราะเงินกองทุนมีข้อแม้ว่าต้องไม่หมดไป หรือต้องเพิ่มขึ้น

ปัญหาการไม่คืนเงินกองทุนของประธาน หรือคณะกรรมการ

คณะกรรมการส่วนอื่น จะต้องร่วมกันดำเนินการ การนำเงินไปใช้จ่ายนั้นมีข้อแม้ว่าจะ ต้องมีผู้อนุมัติ 2 ใน 3 ของกรรมการที่ได้รับการคัดเลือกเป็นเจ้าของบัญชี ควรจะได้มีการตรวจสอบ ว่ามีการเบิกเงินไปใช้จ่ายของประธานหรือคณะกรรมการนั้น ได้ผ่านการอนุมัติจากที่ประชุม มีหลักฐาน หรือไม่ หากประธานไม่ยอมคืนเงินกองทุนศูนย์ คณะกรรมการจะต้องร่วมกันเสนอเรื่องถึงอำเภอ

กิจกรรมด้านอาคารสถานที่

แม้ว่าการดำเนินงานของ ศสพ. จะไม่เน้นด้านอาคารสถานที่ แต่ถ้าพิจารณาแล้ว หากมีสถานที่ทำการ มีป้าย ศสพ. มีป้ายข้อมูลต่างๆ ก็จะทำให้การจัดตั้งเป็นรูปธรรมมากขึ้น และ ประชาชนจะรู้จัก จะคุ้นเคยกับ ศสพ. มากขึ้นด้วย อาจขอรับการสนับสนุนงบประมาณจาก อบต. ในการก่อสร้าง หรือปรับปรุงสถานที่เดิมให้ดูดี รวมทั้งการจัดทำป้ายข้อมูลต่างๆ

แนวปฏิบัติการดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านและจังหวัดกำแพงเพชร

จากสภาพปัญหาของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรจังหวัดกำแพงเพชร การไม่รู้จัก ศสพ. ไม่รู้ บทบาทหน้าที่ ศสพ. ของประชาชน คณะกรรมการหรือแม้แต่ประธาน ศสพ. เอง การไม่ดำเนินงาน และอื่น ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ประกอบกับระเบียบศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2541 กำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประสานการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน จึงน่าจะได้มีการปรับปรุงฟื้นฟู การดำเนินงานของ ศสพ. โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขณะนี้มีบัณฑิตอาสา จะช่วยการทำงานได้มาก จะเห็นได้ว่าประชาชนเริ่มรู้จัก ศสพ. มากขึ้น จากผลงานของบัณฑิตอาสา ซึ่งออกพบปะเยี่ยมเยียน สสำรวจข้อมูลในหมู่บ้าน และในส่วนของคณะกรรมการเอง ซึ่งมีส่วนหนึ่ง

/- ต้องการปฏิบัติหน้าที่...

ต้องการปฏิบัติหน้าที่ แต่ไม่ทราบวิธีดำเนินงาน หากได้ผู้แนะนำ ให้คำปรึกษา จะเป็นการกระตุ้นให้ ศสพ. ได้มีการเคลื่อนไหวมากยิ่งขึ้น ประกอบกับสถานการณ์ปัจจุบัน หน่วยงานของรัฐต่างให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน ดังนั้น ประชาชนจะได้รับข้อมูลข่าวสาร มีแรงจูงใจ มีความเข้าใจ ง่ายต่อการส่งเสริมมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น จึงขอเสนอแนะแนวปฏิบัติการดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรจังหวัดกำแพงเพชร ดังนี้

1. การปรับปรุงคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ

แม้ว่าตามคำสั่งแต่งตั้งเดิม คณะกรรมการจะมีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี แต่ผลจากการศึกษาพบว่ากรรมการจำนวนมากไม่ปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากไม่มีความรู้ ไม่สนใจ ไม่มีเวลาว่าง ไม่อยู่ในหมู่บ้าน หรือเสียชีวิตไปแล้ว ดังนั้น จึงควรปรับปรุงคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการใหม่ โดยให้บัณฑิตอาสาประสานงานและประชุมกับคณะกรรมการชุดเดิม ขอมติที่ประชุมว่าสมควรจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการใหม่หรือไม่ โดยใช้ระเบียบว่าด้วยศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2541 ข้อ 17 (4) จากนั้นให้เสนอเรื่องตามขั้นตอน (ผ่าน อบต. อำเภอ และจังหวัด) เพื่อสำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจะได้จัดทำประกาศเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งต่อไป

การคัดเลือกคณะกรรมการ ขอให้ดำเนินการให้ประชาชนไม่มีส่วนร่วมตั้งแต่แรกตามที่ได้กล่าวมาแล้ว

2. การอบรมให้ความรู้คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

ในขณะที่ยังไม่มีการจัดอบรมคณะกรรมการชุดใหม่แต่ไม่ควรปล่อยให้ล่วงเลย เพราะจะทำให้ความตั้งใจของคณะกรรมการลดลงได้ ดังนั้น คณะกรรมการประสานงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน จึงควรจะมีบทบาทหน้าที่ โดยแต่งตั้งคณะทำงานร่วมกันออกให้คำแนะนำแก่คณะกรรมการศูนย์ ให้สามารถปฏิบัติงานได้ทันทีหลังจากจัดทำคำสั่งแต่งตั้ง ทั้งนี้จะต้องอาศัยความร่วมมือของส่วนราชการในสังกัด เพื่อผลของงานที่เป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงฯ ในการให้ความรู้อาจจะทำโดยนัคกรรมกรเข้ามาประชุมร่วมกัน ณ สถานที่ในตำบล จำนวนคณะกรรมการครั้งหนึ่งไม่ควรจะเกิน 50 คน ร่วมรับฟังจากคณะทำงานของส่วนราชการ กรส. ใช้เวลาครึ่งวัน เป็นการให้ความรู้เบื้องต้นไปขั้นหนึ่งก่อน ก่อนที่จะมีการอบรมอย่างเป็นทางการต่อไป

3. ให้บัณฑิตอาสาให้คำแนะนำ ปรึกษา แก่ประชาชน และคณะกรรมการอย่างใกล้ชิด โดยมีเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการติดตามอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ จะต้องให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่ ศสพ. ควรจะต้องดำเนินการอย่างครบถ้วน และมีการรายงานผลอย่างสม่ำเสมอ

4. สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดกำแพงเพชร ได้จัดทำโครงการ “ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ของประชาชน เพื่อประชาชน” เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลมหาราช ในวโรกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ 6 รอบ

/- โดยจพัฒนา...

โดยจะพัฒนา ศสข. ต้นแบบ ตำบลละ 1 ศูนย์ รวม 77 ศูนย์ เพื่อเป็นต้นแบบในการพัฒนา ศสข. อื่น ๆ ในตำบลต่อไป โดยให้อบต. และสภาตำบลพิจารณาคัดเลือก ศสข. เพื่อเข้าร่วมโครงการ ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม - 31 ธันวาคม 2542 จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่าอบต. และสภาตำบลให้ความสนใจและจัดส่งรายชื่อ ศสข.ต้นแบบ เพื่อจัดทำโครงการ และเริ่มดำเนินการแล้ว

การดำเนินงาน สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดกำแพงเพชรได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ให้ความรู้แก่คณะกรรมการ ศสข. ต้นแบบ วันละ 2 ตำบล และจะดำเนินการจนครบทุกตำบล เพื่อให้กรรมการได้มีความรู้ ความเข้าใจ วิธีวิธีและแนวทางปฏิบัติงาน มีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินงานเพื่อพัฒนา ศสข. เข้ารับการประเมินเป็น ศสข. ต้นแบบดีเด่นของจังหวัดเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ

การดำเนินงานตามโครงการดังกล่าว คาดว่าจะทำให้ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านมีบทบาทเป็นที่ยอมรับของประชาชน และเป็นตัวอย่างให้ ศสข. อื่น ๆ ใช้เป็นต้นแบบในการปฏิบัติงาน จะทำให้กระบวนการของ ศสข. มีความชัดเจน มีการดำเนินงานเป็นรูปธรรม และสามารถพัฒนาให้มีความเข้มแข็งเพื่อปฏิบัติหน้าที่เป็นองค์กรของประชาชนที่ทำหน้าที่ตามเจตนารมณ์ของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม อย่างได้ผลต่อไป

*****

ระเบียบกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
ว่าด้วยศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
พ.ศ. 2541

โดยที่เป็นการสมควรให้ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2530 ได้ดำเนินไปโดยมีประสิทธิภาพครอบคลุมในทุกภารกิจของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม อันจะเกิดผลดีและเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมจึงวางระเบียบกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมว่าด้วยศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านไว้ดังต่อไปนี้

หมวด 1

บททั่วไป

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมว่าด้วยศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2541"

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2538

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

"ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน" หมายความว่า องค์กรประชาชนในระดับหมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นในรูปคณะกรรมการ

"หมู่บ้าน" หมายความว่า เขตการปกครองหมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ และให้หมายรวมถึง "ชุมชน" ในท้องที่กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาล ตลอดจน "กลุ่มบ้าน" ในศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาและ "เขต" ในนิคมสร้างตนเองด้วย

"กองทุน" หมายความว่า เงินของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านที่ใช้ในการดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

ข้อ 5 ให้ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้ และมีอำนาจออกคำสั่งต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

หมวด 2

วัตถุประสงค์

ข้อ 6 การจัดตั้งและดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(1) เพื่อส่งเสริมให้ราษฎรเกิดความรู้และแนวคิดในการจัดตั้งองค์กรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยให้ราษฎรร่วมกันแก้ไขปัญหาด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมของตนในพื้นที่ อันเป็นหลักประกันที่ราษฎรจะได้รับการช่วยเหลือโดยรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์

(2) เพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงานกับหน่วยราชการ หรือองค์กรภาคเอกชนที่จะลงไปดำเนินกิจกรรมด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมและด้านอื่น ๆ ในหมู่บ้าน

(3) เพื่อเป็นศูนย์กลางในการให้คำปรึกษาแนะนำ แก้ไขปัญหาและกระจายบริการด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมไปสู่ราษฎรในหมู่บ้านอย่างทั่วถึง

(4) เพื่อให้เป็นแหล่งสถิติข้อมูลพื้นฐานและข่าวสารด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมในหมู่บ้าน

หมวด 3

คณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

ข้อ 7 ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเป็นประธานกรรมการ รองปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมที่ได้รับมอบหมายเป็นรองประธานกรรมการ ผู้ตรวจราชการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน อธิบดีกรมการจัดหางาน อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ เลขาธิการสำนักงานประกันสังคมเป็นกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่นไม่เกินหกคนซึ่งปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมแต่งตั้ง ผู้อำนวยการสำนักวิชาการแรงงานและสวัสดิการสังคม สำนักงานปลัดกระทรวงเป็นกรรมการและเลขานุการ ผู้อำนวยการส่วนตรวจราชการและเรื่องราวร้องทุกข์ สำนักงานปลัดกระทรวง เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ 8 ให้คณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดนโยบาย มาตรการและแผนงานในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

(2) ประสานนโยบายในการให้การสนับสนุนและช่วยเหลือของหน่วยราชการ องค์กร ภาคเอกชน ในการปฏิบัติของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

- (3) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
- (4) พิจารณาเสนอแนะภารกิจที่จะให้คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านปฏิบัติ
- (5) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ 9 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎร ประจำหมู่บ้านขึ้นในสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เพื่อทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการ คณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านและให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ ราษฎรประจำหมู่บ้าน
- (2) เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
- (3) ปฏิบัติงานหรือดำเนินการอื่นใดให้เป็นไปตามมติที่คณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุน การดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านมอบหมาย

หมวด 4

คณะกรรมการประสานการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

ข้อ 10 ให้ทุกจังหวัดมีคณะกรรมการประสานการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมายเป็น รองประธานกรรมการ ประชาสงเคราะห์จังหวัด จัดหางานจังหวัด สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด ประกันสังคมจังหวัด ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคและ/หรือผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดเป็นกรรมการ แรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการ ประสานการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

ข้อ 11 ให้คณะกรรมการประสานการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านมีอำนาจ หน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดแนวทางการประสานงานกับหน่วยราชการ องค์กรภาคเอกชน เพื่อส่งเสริมและพัฒนา ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
- (2) ประสานการปฏิบัติงานตามแผนงาน โครงการของหน่วยราชการ องค์กรภาคเอกชน เพื่อพัฒนาศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

- (3) ประชาสัมพันธ์เผยแพร่งานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
- (4) ติดตามและประเมินผล รวบรวมปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
- (5) ดำเนินการอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

หมวด 5

การจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

ข้อ 12 ให้สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดร่วมกับหน่วยงานในสังกัดของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมทำการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม และหลักการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านแก่ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการหมู่บ้าน เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านตามแนวทางดังต่อไปนี้

- (1) ประชุมคณะกรรมการหมู่บ้านทุกฝ่าย เพื่อรับทราบนโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ บทบาท และภารกิจของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
- (2) ประชุมชี้แจงราษฎรให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตั้ง
- (3) คัดเลือกสถานที่ทำการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
- (4) คัดเลือกคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน โดยที่ประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน
- (5) เมื่อได้คัดเลือกสถานที่ทำการของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน และคัดเลือกคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเรียบร้อยแล้ว ให้ประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อออกประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน และออกประกาศจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านไว้เป็นหลักฐาน
- (6) ให้คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านระดมความร่วมมือของประชาชนและผู้แทนประชาชนในการดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เพื่อให้การช่วยเหลือราษฎรที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนในกรณีต่าง ๆ

ข้อ 13 ให้ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เป็นผู้ออกประกาศจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ในกรุงเทพมหานคร

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด เป็นผู้ออกประกาศจัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ในเขตจังหวัดนั้น ๆ

หมวด 6

หน้าที่ของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

ข้อ 14 ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) สำรวจและจัดทำข้อมูล เพื่อให้เป็นแหล่งสถิติข้อมูลพื้นฐานด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม ในระดับหมู่บ้าน
- (2) ประสานงานและร่วมดำเนินการกับหน่วยราชการ องค์กรภาคเอกชน ในการแก้ไขปัญหาและจัดบริการด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมให้แก่ราษฎรในหมู่บ้าน
- (3) เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม
- (4) ระดมความร่วมมือของประชาชนและผู้แทนประชาชนในการดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
- (5) รายงานเหตุสาธารณภัย และปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นแก่ราษฎรในหมู่บ้าน
- (6) ดำเนินการด้านการสงเคราะห์และฟื้นฟู การพัฒนา คุ้มครองและป้องกัน การยกระดับคุณภาพชีวิต และรวบรวมสถิติข้อมูลของราษฎรในหมู่บ้าน
- (7) จัดให้บริการอื่น ๆ ที่คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน เห็นสมควรและเหมาะสม

ข้อ 15 ในการดำเนินการของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ให้ดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติดังต่อไปนี้

ก. ด้านการสงเคราะห์และฟื้นฟู

- (1) ช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา คนพิการ ครอบครัวผู้มีรายได้น้อย ผู้ประสบสาธารณภัย ผู้ประสบปัญหาด้านแรงงาน และผู้ประสบปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อนอื่น ๆ ด้วยเครื่องอุปโภค บริโภค เงิน และให้คำปรึกษาแนะนำ หรือด้านอื่น ๆ ตามความเหมาะสม
- (2) พิจารณาคัดเลือกผู้สูงอายุเพื่อรับเบี้ยยังชีพ
- (3) สนับสนุนให้มีศูนย์บริการดูแลเด็ก ผู้สูงอายุ และศูนย์บริการอื่นทางด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม

ข. ด้านการพัฒนา คุ้มครองและป้องกัน

- (1) สนับสนุนให้มีการแต่งตั้งอาสาสมัครตามที่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมจัดตั้งขึ้น
- (2) สอดส่อง ดูแล เฝ้าระวัง ปัญหาความประพฤติของเด็กและเยาวชนในหมู่บ้าน การเดินทางไปทำงานในต่างถิ่นของสตรีและเยาวชนสตรี รวมทั้งการเคลื่อนย้ายแรงงานของประชาชนในหมู่บ้าน
- (3) เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจและแนวปฏิบัติด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม

(4) ร่วมกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อป้องกันการหลอกลวงไปทำงานการล่อลวงหญิงและการใช้แรงงานหญิงและเด็ก

(5) ร่วมกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมจัดอบรมอาสาสมัครตามที่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมจัดตั้งขึ้น เพื่อเสริมการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เช่น การช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยร่วมกับทางราชการ การช่วยเหลือประชาชนที่ประสบปัญหาด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม ตลอดจนอบรมสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

(6) รับเรื่องราวร้องทุกข์เกี่ยวกับด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม เพื่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ค. ด้านการยกระดับคุณภาพชีวิต

(1) ร่วมกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและองค์กรภาคเอกชน จัดฝึกอาชีพ จัดอบรมพัฒนาฝีมือแรงงานและยกระดับมาตรฐานฝีมือแรงงาน และจัดหางานให้แก่ประชาชนวัยทำงานในหมู่บ้าน

(2) พิจารณาคัดเลือกกลุ่มผู้ยากไร้ในหมู่บ้านเข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวในชนบท

(3) ร่วมกับหน่วยราชการ หรือองค์กรภาคเอกชน ฝึกอาชีพ จัดอบรมฝีมือแรงงาน และจัดหางานแก่คนพิการ

ง. ด้านสถิติข้อมูล

(1) สืบหาข้อมูลและจัดทำทะเบียนผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อน เช่น เด็ก คนชรา คนพิการ ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ตลอดจนผู้ประสบปัญหาด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมอื่น ๆ

(2) สืบหาข้อมูลสวัสดิการสังคมครัวเรือน เพื่อทราบปัญหาและวางแผนการดำเนินงานแก้ไขปัญหของหมู่บ้าน

(3) สืบหาข้อมูลด้านแรงงานเกี่ยวกับจำนวนสถานประกอบการ ประเภทกิจการ กำลังแรงงาน และการเคลื่อนย้ายแรงงาน

หมวด 7

คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

ข้อ 16 ให้มีคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ประกอบด้วยบุคคลซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านได้คัดเลือกจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้านฝ่ายกิจการสวัสดิการสังคม กรรมการหมู่บ้านผู้ทรงคุณวุฒิและบุคคลอื่นที่เหมาะสมจำนวนทั้งสิ้นไม่น้อยกว่าห้าคน แต่ไม่เกินสิบห้าคน และให้ผู้ที่ได้รับคัดเลือก เลือกประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ เลขานุการ เหนรัญญิก และกรรมการอื่น ๆ

ข้อ 17 ให้กรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ครบวาระ
- (2) ตาย
- (3) ลาออก

(4) คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านมีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงอย่างน้อยสองในสามของกรรมการทั้งหมด

กรณีกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ หรือพ้นจากตำแหน่งตาม (2) (3) หรือ (4) ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งแทนนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลือของกรรมการซึ่งตนแทน

ข้อ 18 คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
- (2) ดำเนินการแก้ไขปัญหาของราษฎรในหมู่บ้านด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม
- (3) ควบคุมการปฏิบัติงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านให้เป็นไปตามข้อ 15
- (4) ควบคุมการใช้จ่ายเงินของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านให้เป็นไปตามข้อ 23

ข้อ 19 ให้ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เป็นผู้ออกประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเพื่อทำหน้าที่ดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านในกรุงเทพมหานคร

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด เป็นผู้ออกประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเพื่อทำหน้าที่ดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ในเขตจังหวัดนั้น ๆ

ข้อ 20 คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน อาจได้รับคำตอบแทนการปฏิบัติงานตามระเบียบนี้ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามแผนงาน โครงการและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด

หมวด 8

กองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

ข้อ 21 ให้จัดตั้งกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านในศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน โดยให้คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเป็นผู้บริหารเงินกองทุน

เงินกองทุนอาจได้มาจากการบริจาค การจัดกิจกรรม การรณรงค์หาทุน หรือได้รับเงินอุดหนุนจากทางราชการ

ข้อ 22 เงินกองทุน ให้นำฝากไว้ที่ธนาคารหรือสถาบันการเงินของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจในท้องที่จังหวัดนั้น ๆ โดยใช้ชื่อบัญชีว่า "เงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ...."

การถอนเงินกองทุนตามวรรคหนึ่งจะต้องมีกรรมการลงลายมือชื่อร่วมกันอย่างน้อยสองคน โดยมีประธานกรรมการเป็นผู้ลงลายมือชื่อทุกครั้ง

ข้อ 23 การใช้จ่ายเงินกองทุน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(1) เงินสงเคราะห์แก่ราษฎรที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม และไม่สามารถช่วยตนเองได้

(2) เงินกู้ยืม โดยให้พิจารณาตามความจำเป็น เงินกองทุนที่คงเหลืออยู่ และความสามารถในการชำระคืน

(3) เงินสำรองจ่ายแก่ราษฎรตามแผนงาน โครงการที่ได้รับอนุมัติจากหน่วยราชการ หรือองค์กรภาคเอกชน

ข้อ 24 การรับเงิน การเบิกจ่าย การเก็บรักษาเงินกองทุน ให้มีคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านอย่างน้อยสามคน ประกอบด้วย ประธานกรรมการ เลขานุการและกรรมการที่ได้รับมอบหมายลงลายมือชื่อร่วมกันและให้เหรียญกษาปณ์รักษาเงินสดไว้ เพื่อช่วยเหลือราษฎรกรณีฉุกเฉินไม่เกินสามพันบาท

ข้อ 25 ให้เหรียญกษาปณ์รักษาเงินกองทุนเพื่อแสดงรายละเอียดการรับ จ่ายเงินกองทุนที่เป็นปัจจุบัน และสามารถตรวจสอบได้

ข้อ 26 การพิจารณาให้ความช่วยเหลือราษฎรจากเงินกองทุนให้เป็นไปตามมติเสียงข้างมากของคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

หมวด 9

ผู้ประสานงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

ข้อ 27 เพื่อให้การดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน มีประสิทธิภาพอันจะเกิดผลดีและเป็นประโยชน์แก่ประชาชน ให้แต่งตั้งราษฎรที่มีความรู้ ความสามารถในการติดต่อและประสานงานเป็นผู้ประสานงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านระดับตำบล ระดับอำเภอและระดับจังหวัดเพื่อทำหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) เป็นผู้ประสานงานระหว่างศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านกับตำบล อำเภอ จังหวัดและหน่วยราชการ องค์กรภาคเอกชน เพื่อนำบริการด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมไปสู่ประชาชน

(2) ประสานกับหน่วยราชการ องค์กรภาคเอกชนและอาสาสมัครที่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมจัดตั้งขึ้น นำบริการและการช่วยเหลือผ่านศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านไปสู่ประชาชน

(3) แสวงหาแนวทางและระดมความร่วมมือจากทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาการดำเนินงานของ ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่ประชาชน

(4) ร่วมประชุมให้คำแนะนำปรึกษาและร่วมมือวางแผนการดำเนินงานกับคณะกรรมการ ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

(5) ร่วมกับหน่วยราชการจัดประชุมคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ระดับ ตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและพิจารณาการดำเนินงานของศูนย์สงเคราะห์ ราษฎรประจำหมู่บ้าน

(6) รายงานผลการปฏิบัติงานให้หน่วยราชการ ในตำบล อำเภอ และจังหวัดทราบ

ข้อ 28 ผู้ประสานงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน อาจได้รับค่าตอบแทนการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามแผนงาน โครงการ และหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด

ข้อ 29 ให้ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้แต่งตั้ง ผู้ประสานงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ในกรุงเทพมหานคร

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้แต่งตั้งผู้ประสานงานศูนย์ สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านในระดับตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด ในเขตจังหวัดนั้น ๆ โดยอาจ พิจารณาแต่งตั้งจากอาสาสมัครที่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมจัดตั้งขึ้น หรือจาก คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านหรือนุคคลอื่น

หมวด 10

บทเฉพาะกาล

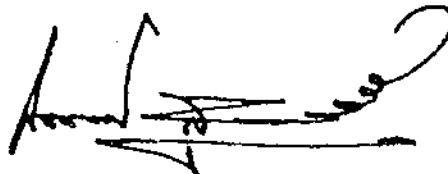
ข้อ 30 ให้ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามระเบียบกระทรวงแรงงานและ สวัสดิการสังคมว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2538 เป็นศูนย์สงเคราะห์ราษฎร ประจำหมู่บ้าน ตามระเบียบนี้

การดำเนินงานใด ๆ ของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านที่ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวง แรงงานและสวัสดิการสังคมว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2538 และต่อเนื่อง มาจนถึงวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับให้ดำเนินงานได้ต่อไปจนกว่าจะเสร็จ

ข้อ 31 ให้คณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ผู้ประสานงานศูนย์สงเคราะห์ ราษฎรประจำหมู่บ้าน ซึ่งตั้งขึ้นตามระเบียบกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมว่าด้วยการดำเนินงาน ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2538 และดำรงตำแหน่งอยู่จนถึงวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับอยู่ในตำแหน่ง ได้ต่อไปจนกว่าจะครบวาระการดำรงตำแหน่งหรือพ้นจากหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ 32 ให้โอนบรรดาศักดิ์สิทธิ์สินของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านและเงินกองทุนศูนย์
สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านที่มีอยู่ก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับมาเป็นทรัพย์สินของศูนย์สงเคราะห์ราษฎร
ประจำหมู่บ้าน และเงินกองทุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2541

(นายไครรงค์ สุวรรณคีรี)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

คำสั่งจังหวัดกำแพงเพชร

ที่ 208 /2542

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประสานการดำเนินงานศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
จังหวัดกำแพงเพชร

เพื่อให้ศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2530 ได้ดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมในทุกภารกิจของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม อันจะเกิดผลดีและเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

อาศัยอำนาจตามข้อ 10 แห่งระเบียบกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมว่าด้วยศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ราษฎรประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2541 จังหวัดกำแพงเพชรจึงเห็นสมควรแต่งตั้งคณะกรรมการประสานการดำเนินงานศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดกำแพงเพชร ดังนี้

1. ผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชร	ประธานกรรมการ
2. รองผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชร (1)	รองประธานกรรมการ
3. ประชาสงเคราะห์จังหวัดกำแพงเพชร	กรรมการ
4. จัดหางานจังหวัดกำแพงเพชร	กรรมการ
5. สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดกำแพงเพชร	กรรมการ
6. ประกันสังคมจังหวัดกำแพงเพชร	กรรมการ
7. ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดกำแพงเพชร	กรรมการ
8. แรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดกำแพงเพชร	กรรมการและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการประสานการดำเนินงานศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ราษฎรประจำหมู่บ้าน มีอำนาจ หน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. กำหนดแนวทางการประสานงานกับหน่วยราชการ องค์กรภาคเอกชน เพื่อส่งเสริมและพัฒนา ศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
2. ประสานการปฏิบัติงานตามแผนงาน โครงการของหน่วยราชการ องค์กรภาคเอกชน เพื่อพัฒนา ศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

3. ประชาสัมพันธ์เผยแพร่งานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
4. ติดตามและประเมินผล รวบรวมปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติของศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
5. ดำเนินการอื่นใด ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน

ให้สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการประสานการดำเนินงานศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านจังหวัดกำแพงเพชร

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2542

(นายกฤษ อาทิตย์แก้ว
รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดกำแพงเพชร

โครงการศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ราษฎรประจำหมู่บ้านของประชาชน เพื่อประชาชน

1. หลักการและเหตุผล

สำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดกำแพงเพชรได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ราษฎรประจำหมู่บ้าน (ศสพ.) ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2530 ครอบคลุมหมู่บ้าน รวม 847 ศูนย์ เพื่อให้เป็นองค์กรประชาชนในการดำเนินงานช่วยเหลือประชาชนผู้ด้อยโอกาส และประสบปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อน และเป็นศูนย์กลางการให้คำปรึกษาแนะนำแก้ไขปัญหา กระจายบริการด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม รวมทั้งเป็นแหล่งข้อมูลพื้นฐานด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมของหมู่บ้าน

จากการประเมิน เพื่อจัดระดับ ศสพ. ของจังหวัดกำแพงเพชรพบว่ามี ศสพ. อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมกำหนด ระดับดี 4 ศูนย์ ปานกลาง 412 ศูนย์ และควรปรับปรุง 431 ศูนย์

เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลมหาราช ในวโรกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ 6 รอบ 5 ธันวาคม 2542 สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดกำแพงเพชร และหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม จึงกำหนดให้มีการพัฒนาศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ราษฎรประจำหมู่บ้าน ให้เป็นศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์ราษฎรประจำหมู่บ้านของประชาชน เพื่อประชาชนขึ้น

2. วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนา ศสพ. ให้เป็นองค์กรประชาชนที่มีความเข้มแข็งเข้ามาร่วมรับผิดชอบกับทางราชการในการแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นให้สามารถพึ่งตนเองได้ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลมหาราช ในวโรกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ 6 รอบ

ระยะเวลาดำเนินการ

ดำเนินการระหว่างวันที่ 1 มีนาคม 2542 - 31 ธันวาคม 2542

เป้าหมาย

- 4.1 พัฒนา ศสพ. ตำบลละ 1 ศูนย์ รวม 77 ศูนย์ ให้เป็น ศสพ. ของประชาชน เพื่อประชาชน เพื่อเป็นต้นแบบการพัฒนา ศสพ. อื่น ๆ ในตำบล
- 4.2 พัฒนาทุก ศสพ. ในแต่ละตำบลรวม 770 ศูนย์ ให้เป็น ศสพ. ของประชาชน เพื่อประชาชน

5. วิธีดำเนินการ

- 5.1 ประสานแจ้ง อบต. และสภาตำบลให้พิจารณาคัดเลือก ศสب. ตำบลละ 1 ศูนย์ เพื่อพัฒนาเป็น ศสบ. ต้นแบบ
- 5.2 อบต. สภาตำบล และคณะกรรมการ ศสบ. โดยความร่วมมือของบัณฑิตอาสา และการสนับสนุนของส่วนราชการสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม พัฒนา ศสบ. ที่คัดเลือกให้ได้ตามมาตรฐานที่กระทรวงกำหนด
- 5.3 พัฒนา ศสบ. ที่เหลือให้เป็น ศสบ. ของประชาชน เพื่อประชาชน ตามแนวดำเนินการ ของ ศสบ. ต้นแบบ

6. งบประมาณ

- 6.1 ใช้งบประมาณปกติของสำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดกำแพงเพชร และหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
- 6.2 ใช้งบประมาณปกติของ อบต. สภาตำบล และศสบ.

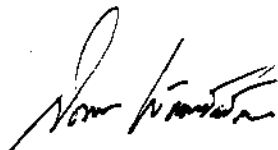
7. ผู้รับผิดชอบโครงการ

- 7.1 สำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดกำแพงเพชร
- 7.2 ส่วนราชการสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ในจังหวัดกำแพงเพชร

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ศสบ. ได้รับการพัฒนาให้ได้มาตรฐานตามที่กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กำหนด ทำให้เป็น ศสบ. ของประชาชนเพื่อประชาชน ที่เข้มแข็ง และร่วมรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น ให้สามารถพึ่งตนเองได้

9. ผู้เสนอโครงการ

(นางสมพร พัฒนชัยวัตร)

แรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัดกำแพงเพชร

แบบสำรวจข้อมูลศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
จังหวัดกำแพงเพชร

โปรดกรอกข้อมูลและลงความคิดเห็นตามความเป็นจริง เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนา ศสบ.

1. ข้อมูลทั่วไป

- 1.1 ชื่อ ศสบ. .... หมู่ที่ .....
- ตำบล ..... อำเภอ .....
- โทรศัพท์ ..... โทรสาร ..... วิทยุสื่อสาร .....
- 1.2 ชื่อประธานคณะกรรมการ .....
- 1.3 ปีที่จัดตั้ง ศสบ. ....
- 1.4 เงินกองทุน ศสบ. ปัจจุบัน ..... บาท (.....)

2. คณะกรรมการ ศสบ.

- 2.1 จำนวนคณะกรรมการ ศสบ. ทั้งหมด ..... คน
- 2.2 จำนวนคณะกรรมการ ศสบ. ที่ทำหน้าที่จริงปัจจุบัน ..... คน
- 2.3 สาเหตุที่คณะกรรมการ ศสบ. ไม่ได้ทำหน้าที่
- ไม่มีโอกาสเพราะ .....
  - ไม่รู้ .....
  - ไม่สนใจ .....
  - ไม่มีเวลาว่าง .....
  - ไม่ได้อยู่ในหมู่บ้าน .....
  - อื่น ๆ (ระบุ) .....
- 2.4 วิธีการเลือกคณะกรรมการ ศสบ.
- โดยคณะกรรมการหมู่บ้าน .....
  - โดยกำนัน - ผู้ใหญ่บ้านกำหนด .....
  - โดยวิธีอื่น ๆ (ระบุ) .....
- 2.5 การแต่งตั้งคณะกรรมการใหม่
- ไม่มีการแต่งตั้ง .....
  - แต่งตั้งใหม่บางคน จำนวน ..... คน .....
  - แต่งตั้งใหม่ทั้งหมด .....
  - มีการเปลี่ยนแปลงแต่ยังไม่ได้แต่งตั้ง .....

2.6 การรับการอบรมเกี่ยวกับ ศสบ. ของคณะกรรมการ

- อบรมแล้วทุกคน
- ยังไม่ได้อบรม ..... คน
- ยังไม่ได้รับการอบรมทั้งหมด

3. วิธีการจัดตั้ง ศสบ.

- 3.1 ประชุมที่แจ้งคณะกรรมการหมู่บ้านทุกฝ่าย ทำ ไม่ทำ
- 3.2 ประชุมที่แจ้งราษฎร ทำ ไม่ทำ
- 3.3 จัดตั้งโดยวิธีอื่น (ระบุ) .....

4. การดำเนินงานของ ศสบ. (1 มกราคม 2541 - 31 ธันวาคม 2541)

- ให้ทำเครื่องหมาย / หน้าข้อที่ ศสบ. ปฏิบัติ

4.1 ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

- 1) เผยแพร่ความรู้และสร้างความเข้าใจกับราษฎรในหมู่บ้านเกี่ยวกับการดำเนินงานของ ศสบ.
- 2) คณะกรรมการ ศสบ. มีการประชุมอย่างต่อเนื่อง (เฉลี่ย.....เดือนต่อ 1)
- 3) มีบันทึกการประชุมทุกครั้ง
- 4) มีบันทึกการประชุมเฉพาะบางครั้ง
- 5) ชาวบ้านได้มีส่วนร่วมและรับรู้การดำเนินงานของ ศสบ.

4.2 ด้านระบบข้อมูล

- 1) มีการสำรวจข้อมูลด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม
- 2) จัดทำทะเบียนผู้ด้อยโอกาสให้เป็นปัจจุบัน
- 3) จัดทำทะเบียนการสงเคราะห์ผู้ประสบความเดือดร้อน
- 4) จัดทำทะเบียนคนหางาน / คนว่างงาน
- 5) จัดทำแบบสอบถามประวัติเบื้องต้นผู้ขอรับการช่วยเหลือ

4.3 ด้านระบบการเงิน

- 1) มีสมุดบัญชีเงินฝากกองทุน ศสบ.
- 2) มีบัญชีรับจ่ายเงินกองทุน ศสบ.
- 3) มีคณะกรรมการควบคุมการเบิกจ่ายเงินกองทุน
- 4) มีการระดมหาเงินเข้ากองทุน ศสบ.
- 5) มีการให้เงินกองทุนเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อน

4.4 ด้านการช่วยเหลือประชาชน

- 1) มีการวางระเบียบกฎเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือประชาชน
- 2) ให้ความช่วยเหลือผู้ที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน
- 3) จัดส่งข้อมูลผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนให้ประชาสงเคราะห์อำเภอ
          ประชาสงเคราะห์จังหวัด หรือส่วนราชการอื่นเพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือ
- 4) ประสานหน่วยงานภาคเอกชน ในการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อน
- 5) มีการรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาสงเคราะห์อำเภอ หรือประชาสงเคราะห์จังหวัดทราบ

4.5 ด้านอาคารสถานที่

- 1) มีที่ทำการ ศสب. โดยตั้งอยู่ที่.....
- 2) มีป้าย ศสب.
- 3) มีป้ายข้อมูลต่าง ๆ ของ ศสบ.
- 4) มีสถานที่ประชุม
- 5) มีบันทึกรายงานการประชุม

5. ปัญหาการดำเนินงานของ ศสบ.

5.1 ปัญหาที่ ศสบ. แจ้งให้ทราบ .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

/- 5.2 ปัญหาที่ผู้สำรวจทราบ...

5.2 ปัญหาที่ผู้สำรวจทราบ

6. ข้อเสนอแนะในการให้กาช่วยเหลือสนับสนุน เพื่อพัฒนา ศสช. ให้มีความเข้มแข็ง

บรรณานุกรม

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม, คู่มือศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน.
กรุงเทพมหานคร, เอกสารอัดสำเนาเขียนเล่ม, 2542.

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม, เอกสารรวมบทคัดย่อและสรุปผลงานวิชาการ
ด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม. กรุงเทพมหานคร, เอกสารอัดสำเนาเขียนเล่ม, 2542.

กรมประชาสงเคราะห์, นิตยสารการประชาสงเคราะห์ ปีที่ 41 ฉบับที่ 5. กรุงเทพมหานคร,
โรงพิมพ์เขตโล่การพิมพ์, 2541.

สำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดกำแพงเพชร, คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎร
ประจำหมู่บ้านจังหวัดกำแพงเพชร. กำแพงเพชร, โรงพิมพ์ศรีสวัสดิ์, 2540.